

V I E N Y B Ė

74 M. 14 N.

BROOKLYN, N. Y.

1960 M. BALANDŽIO (APRIL) 1 D.

TEL. Applegatė 7-7257

KAINA 15 C.

DABAR

JUOZAS TYSLIAVA

Lietuviai tik dabar — ir tai nedrąsiai — ruošiasi Žalgirio kovos 550 metų sukakčiai.

Nekitaip buvo ir prieš 50 metų, kai lenkai Krokovoje tos sukakties proga pastatė paminklą Jogailai. Pavyzdžiui, Antanas Smetona Vilkyje tada rašė:

"Lenkai, švęsdami Žalgirio sukaktuves, stengiasi skaisčiausiomis spalvomis nupiešti savo didvyrių paveikslus, gražiausias privačiais juos papuošti, brukdami šalin Lietuvos karžygius ir pargindami jų dorybes, istorijos pripažintas."

Smetona tada davė konkretų pavyzdį:

"Tygodnik Ilustrowany, taip skirstydamas roles Žalgirio didvyriams, duoda Jogailos puikų karališką paveikslą ir padeda šalimais Vytauto iš kažin kur ištrauktą 'podobizną,' karikatūrą, kuri vaizduoja mūsų galūnę, panašų į indėną, papuoštą paukščių plunksnomis, o ne į didįjį Lietuvos kunigaikštį."

Tada, 1910 metais, kaip žinoma, lietuviai nedalyvavo tose Krokovoje iškilmėse.

Žalgirio kova, kuri gana ilgam nulėmė jėgos santykį tarp Rytų ir Vakarų, buvo neabejotinas lietuviško genijaus nuopelnas.

Ne Jogaila, bet Vytautas buvo Žalgirio kovos plano sumanytojas ir vykdytojas.

Tiesa, tarp ano minėjimo ir dabartinio yra gana didelis skirtumas. Tada politiniame Europos žemėlapyje nebuvo nė vieno iš tų Žalgirio kraujo dramoje pirmaujanti vaidmenį vaidinusių dalyvių...

Dabar... net pats Žalgirio kovos laukas yra Lenkijos teritorijoje.

Jėgų santykis dabar pasikeitęs, bet kova tarp Rytų ir Vakarų tebevyksta. Tos kovos pasekoje, politiniame Europos žemėlapyje šiandien nebėra Lietuvos...

Nenuostabu, kad ir ši kartą lietuviai yra atbuli dėl to Žalgirio kovos sukakties minėjimo.

Nacionalizmo banga, nešdama Afrikos tautoms politines malones, riste ritasi skersai kontinentą. Dar metai, dar dešimtmetis, ir iš kolonializmo neliks nė pėdsako.

Kiek tai liečia mus, Europos kultūros bei civilizacijos stūnis bei dukteris, tai, rodos, dar tik vakar Maironis dainavo, kad "pavasaris eina Karpatų kalnais..."

Tai buvo anais laikais, kai Rusijos erelis, spausdamas mus ir kitas po savo sparnu turėtas tautas, laisvino Balkanus...

Vienus laisvino, kitus kalino...

Na, o dabar? Komunistiškai rusai džiaugiasi Afrikos tautų laisve — siū-

(Nukelta į 6 psl.)

V. Maželio nuotrauka

PROF. JUOZAS ŽILEVIČIUS ATSIŠVEIKINA... Šiomis dienomis Elizabete jam buvo surengtas iškilmingas atsišveikinimo vakaras, kuriame dalyvavo apie 300 asmenų. Prof. Žilevičius, kuris iki šiol buvo Elizabeto lietuvių parapijos vargoninkas, apsigyvena pas savo dukterį. Nuotraukoje: Dr. St. Petrauskas, išleistuvių komiteto pirmininkas, prof. J. Žilevičius, duktė Marija Fulton ir Elizabeto lietuvių parapijos klebonas prelatas M. G. Kemežis.

KARDINOLAS LIETUVAI?

Popiežius Jonas paskyrė tris "slaptus" kardinolus, kurių vienas, spėjama, yra lietuvis. Naujųjų kardinolų vardai neskelbiami, bet manoma, kad tai bus komunistų valdomose šalyse — Čekoslovakijoje, Jugoslavijoje ir Lietuvoje.

Tuo pačiu kartu popiežius paskyrė kitus septynis kardinolus, kurių vienas negras. Japonijos ir Filipinų katalikams taip pat paskyrė po kardinolą.

Kai dėl tų trijų "slaptų" kardinolų, tai popiežius pareiškė, kad jis paskelbė jų vardus, "kaip tik mums bus patogiu." Čia popiežius panaudojo specialų prerogatyvą — pirmąsyk po 27 metų. Mat, Vatikane manoma, kad naujai paskirtų kardinolų įvardinimas šiuo metu jiems gali būti pavojingas.

Vienas iš tokių popiežiaus neivardintų kardinolų gali būti Prahos vyskupas Josef Beran, kuris šiuo metu yra

komunistų kalnamas. Be to, skirdamas naujus kardinolus, popiežius savo kalboje ypač vertino neseniai mirusį kardinolą Stepinač, kas davė progos manyti, kad vienas iš tų naujųjų Bažnyčios kunigaikščių gali būti Jugoslavijoje.

Trečiasis slaptas kardinolas, spėjama, gali būti lietuvis dėl to, kad Lietuva yra paskutinė katalikiška tauta šiaurės rytų Europoje, paskutinis Vatikano avanpostas anapus geležinės uždangos.

Tokiu būdu dabar Šventąją Kolegiją sudaro net 88 kardinolai. Tai pirmas toks didelis kardinolų skaičius Vatikano istorijoje. Tas faktas, kad tarp naujai paskirtųjų kardinolų yra negras ir japonas, taip pat laikoma reikšmingu. Visa tai, anot popiežiaus, padaryta "be diskriminacijos kalbai, kilmei ar spalvai."

Jeį pasitvirtins gandas, kad lietuvis paskirtas kardinolu, tai Lietuvos atveju bus nauja — pirmas toks įvykis jos istorijoje. Bet lietuvių kilmės kardinolo paskyrimas Lenkijai — seniai žinomas faktas.

• Chruščiovas, lankydamas Rheims, tris sykius nuo 1870 metų vokiečių sugriautą Prancūzijos miestą, pareiškė: kad Adenaueris stengiasi atgaivinti "Hitlerio teorijas" Vokietijoje.

• Washingtono manoma, kad prezidento Eisenhowerio ir premjero Macmillano susitarimas atidaro duris formaliai sutarčiai tarp Sovietų Sąjungos ir Vakarų valstybių dėl atominių bandymų sustabdymo.

• Dr. Harold C. Urey, Erdvės Mokslo Tarybos narys Washingtono, pasiūlė nuleisti į Marsą ir Venerą mikrofonus, kuriais būtų galima patikrinti, ar tose planetose yra gyvybė. Dr. Urey mano, kad Veneros planetoje yra platūs vandenynai, kuriose gali būti primitivi gyvybė.

Lietuviai Kalifornijoje

Vladas Bakūnas

Nuo Kalifornijos iki New Yorko, nuo ten iki Caracas – Venecuoloje, nenutrūksta draugiški ryšiai, kuriuos palaiko lietuviai jūrininkai – Amerikos vėlavos tarnyboje. Dar, rodos, metai seniai Kalifornijos pakraščiuose vietėjęs K. Burbulis štai jau rašo iš Kolumbijos – Buenaventura. Buvęs ir kitame Kolumbijos uoste – Cartagena, kuris senovėje buvo žinomas kaip piratų užuovėja. Buvo sustojęs Panamoje – Cristobal, o toliau, pakeliui, dar Equadore ir Peru. Rašo, kad daug aplankęs tuose kraštuose įdomių vietų, matęs daug ir visokių žmonių – bet nesutikęs lietuvių. Jei būtų turėjęs daugiau laiko – būtų ryžęsis jų pajleskoti, ir neabejotinai būtų radęs – ypač Kolumbijoje.

Ir paskutiniame laške, iš Jamaicos salos uosto Kingston, kur buvo sustojęs grįžtant iš Caracas – Venecuoloje, rašo apie puikią lietuvišką viešnagę jos sostinėje, kur surado seną savo ir mano prietelį, jūrų kapitoną Žigmą Domeiką. K. Burbulis, jūrų karininkas keleiviniame Amerikos laive "Santa Rosa," pasirodė jame besęs ne vieninteliu lietuviu karininku. Jis rašo, kad New Yorke užlipęs ant to laivo, rado dar du lietuvius karininkus: sturmaną Jurgį Tamulaitį ir laivo inžinierių Vytautą Virbicką. Abu gimę ir augę Amerikoje, puikiai kalba lietuviškai. Nuplaukus į Caracas, K. Burbulis susirado Z. Domeiką, kuris ten atsakingose pareigose dirba, Sears Roebuck and Co. biznyje.

Galima įsivaizduoti kokia buvo staigmena susitikti taip nelauktai dviem prieteliams po tiek daug tremties ir nevilties metų. Z. Domeika lietuvių jūrininkų pasirodymo proga savo puošniuose namuose surengė vakarą, į kurį rias buvo pakviesta ir visa elė Caracas lietuviškos kolonijos žmonių. Buvę pasidalinta praetities atsiminimais – nuo Klaipėdos ir dabarties vaizdais – iki Kalifornijos, kurią gana dažnai aplanko tas "jūrinis ambasadorius" K. Burbulis.

Po jūrininkai šito pobūvio Domeikų namuose Caracase, mus čia pasiekė žinia, kad kitas "draugiškumo ambasadorius" žada Kaliforniją aplankyti; prieteliai čia Los Angeles laukia atvykstant ponios Br. Domeikienės iš Caracas, to paties jūr. kap. Z. Domeikos žmonos, kuri čia esą pavilešiantis apie mėnesį laiko. Laukiame.

L. Briedžio nuotrauka

Šv. Kazimiero parapijos naujosios mokyklos lietuviškosios klasės su jos mokytoja O. Razutiene ir mokiniais. Nuotraukoje: B. K. A. Dapsytė, L. Bričkutė, A. Ruigytė ir A. Račkuskaitė. Berniukai - V. Tumas, P. Domkus, V. Karazija, A. Slazas-Leen, V. Ažuolaitis ir A. Mikuckis. Be jų – kiti 10 berniukų ir mergaičių (lietuvių) lanko prie mokyklos esantį vaikų darželį. Šią mokyklą neseniai pašventino Los Angeles kardinolas McIntyre. Šventinimo iškilmes, net su nuotraukomis, pastebėjo visa didžioji Los Angeles spauda.

"Lithuanian Community Center" – taip vadinasi angliškame tekste namai, kurių įsigimui sudaryta bendrovė, jos statutas (charteris) jau patvirtintas ir neužilgo bus pradėta pardavinėti akcijos po 25 dolerius viena. Neseniai į Kalifornijos sostinę Sacramento patvirtinimui pasiųstą statutą pasirašė: Jonas Uždavinys, Antanas Skirius, Juozas Kojelis, Juozas Andrius, Vytautas Sakalauskas, Marija Aftukienė ir Juozas Truškauskas.

Lietuvių Šv. Kazimiero parapijos klebono kun. J. Kučingio padėjėjas kunigas dr. A. Bučmys šiomis dienomis, Los Angeles vyskupo patvarkymu, perkeltas į nelietuvišką St. Sebastian (Westchesteryje – Los Angeles miesto ribose) parapiją. Jo vieton atkeltas iš nelietuviškos parapijos Monroviijoje (Kalif.) kunigas Valiuska, klebono kun. J. Kučingio, mokslo dienų Lietuvoje, draugas.

Šiomis dienomis čia lankėsi Romoje gyvenęs, dabar jau apie 10 mėnesių Amerikoje viešęs, kunigas V. Mincevičius, kuris už maždaug dar vieno mėnesio vėl grįš į Italiją. Aerodrome jį pasitiko Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos pirmininkas adv. V. Kazlauskas, pas kurį kun. Mincevičius ir buvo kuriam laikui apsisėjęs. Aplankė ir netoli Los Angeles gyvenantį savo dėdą, parapiją, kleboną, kai kuriuos veikėjus.

AKTORĖ MARI ALDON

Be gana aukštai Hollywoodo padangėje iškilusios Rūtos Kilmoneytės – Lee yra dar ir kita lietuvaite – Mari Aldon – Paulūtė, kuri kaip aktorė yra taip pat iškopusi gana aukštai. Paskutiniu laiku ją vis dažniau tenka matyti ir TV filmuose.

Paulūtė yra prieš antrąjį karą iš Lietuvos į Kanadą imigravusių tėvų dukterė. Visa šeima dabar gyvena Amerikoje. Aktorė Paulūtė, berods, yra jau išteklėjusi, lietuvių visuomeniniame gyvenime nedalyvauja.

JOHN BALTADUONIS
FRANKFORD AVENUE
Cafe
1700 Frankford Avenue
Philadelphia, Pa.

Pavergtųjų tautų komiteto šokiai

Pavergtųjų Tautų Komitetas (American Committee for Freedom of Enslaved Nations), kurio veikloje dalyvauja ir lietuviai, balandžio 30, šeštadienį, 8 val. vakare ruošia šokius su programa, kurie įvyks Polonia salėje, 1312 West 3rd Street, Los Angeles mieste. Lietuviams šiame komitete atstovauja ALT vietos skyrius. Šio komiteto veikloje dalyvauja: suomių, estai, latviai, lietuviai, lenkai, čekai, rumunai, ukrainiečiai ir vengrai.

RŪTA KILMONYTE – REPUBLIKONĖ

Lietuvių tautinių šokių grupė, vadovaujama Liudo Reivyno, pasoks ketelį šokių kongresmano Glenard Lipscomb pagerbime, kuris įvyks balandžio 14, ketvirtadienį, 7 val. 30 min. Los Angeles Breakfast Club patalpose, 3201 Los Feliz Blvd., Los Angeles mieste. Ši pagerbimą ruošia to kongresinio distrikto Respublikonų partijos vadovybė.

Respublikonų tautinių grupių komitetas (Los Angeles County Republican All-American Nationality Council), sutrumpintai vadinamas LACRANC, labai aktyviai reikiąsi politinėje veikloje. Šio komiteto, suorganizuoto prieš ketvertą metų, veikloje dalyvauja virš dvidešimtys tautybių. Lietuviams atstovauja: Antanas Skirius, Kazys Lukšis, dr. Petras Pamataitis ir Leonardas Valiukas. Šiais metais šio komiteto pirmuoju vicepirmininku išrinktas L. Valiukas. Komiteto pirmininku yra Ivan Bourdine.

Filmų ir televizijos aktorė Rūta Kilmoneyte įstojo nare į California Republican Assembly, – rašo tos organizacijos mėnesinis biuletenis (California Republican Assembly News), siuntinėjamas visiems namams Kalifornijoje. To biuletenio vasario – kovo mėnesių numeryje yra įdėta Rūtos Kilmoneytės nuotrauka ir straipsniukas apie ją, kur pažymima, kad ji įstojo nare į minėtą respublikonų organizaciją, esanti lietuvių kilmės, gimusi Kanadoje, iki šiol dalyvavusi beveik visose žymesnėse televizijos programose.

Robert Agnew, kuris labai artimai bendradarbiauja su visomis tautybėmis pietinėje Kalifornijoje, pradeda leisti mėnesinį laikraštį, skirtą tautinėms grupėms. Šio laikraščio (Political Reporter) didesnė dalis bus skirta tautinių grupių politinei veiklai nagrinėti ir atžymėti. Robert Agnew adresas yra šis: 11812 South Cimarron Avenue, Los Angeles 47, California.

APIE SLA 75 KUOPĄ

LOS ANGELES, Calif. – Kovo 11 d. Vieniybėj Kalifornijos lietuvių skyrius rasyta apie SLA 75 kuopą, bet taip, jog būtina rasinys patikslinti.

SLA 75 kuopa buvo nutarusi šįmet savo metinį parengimą rengti su vaidinimu, jei tik bus

Aukos gimnazijai

Lietuvos neprikli. minėjime, vasario 21 d., Morgan Hall, Long Beach, Calif., Vasario 16 Gimnazijai aukavo:

Dr. ir p-nia Russell – \$10, dr. ir p-nia J. J. Bielskiai – \$5, Lietuvių Klubas – \$5.65, Cass Waranius – \$5, J. A. Krancius – \$5, K. Lukšis – \$5, V. B. Archis – \$2, John A. Russell – \$2, Jonas Moronaitis – \$2, R. K. Micklevič – \$2, J. Bitinas – \$2, p. ir p-nia D. Mekstius – \$2, p-nia Simenskienė – \$1.50.

Po 1 dol.: Pola Lucas, p-nia Maryte Conrad, K. Liaudanskas, p-lė F. Korsak, F. Karalius, A. Razutis, p-nia Wini. Shrales, p-nia A. Wallace, J. Rasa, M. Dumbilis, A. Brush, P. Rudokas, V. Bakūnas, J. Bakūnienė, dr. Ch. Fitzgerald, S. Kalyvaitis, V. Tomulaitis, E. Bajalis, p-nia Adela Dering, P. Giraitienė.

Is viso: \$70.15.
Lietuvių Klubo Valdyba: Pirmininkas – V. B. Archis, Izdininkas – J. A. Krancus, Sekretorė – Pola Lucas.

gauta vaidintojų. Buvo kalbų, jog viena Los Angeles teatralų grupė mokosi P. Valčiūno "Naujuosius žmones" vaidinti. Vaidybos narys J. Gilyš apsiėmė išsikviti, ar tą veiklą negalėtų suvaidinti kuopos parengime.

J. Gilyš kitame susirinkime pranešė, jog veiklas dar nesurepetuotas, kuopa vaidintojų negali gauti. Susirinkimas nutarė metinį parengimą atlikti be vaidinimo programos, surengiant kuopos nariams ir visiems lietuviams, kurie domisi SLA veikla, pietus.

Metinis kuopos parengimas, su valdėmis ir prakalbėmis įvyko sausio 24 d. Šv. Kazimiero parapijos salėje. Jis buvo iš ankoto skelbiamas per vietos radijo lietuvių programą. Vieniybės korespondentas rašo, lyg būtų nieko apie tą parengimą nežinojęs, negirdėjęs. Tačiau jis, Vl. Bakūnas, žinojo. Kuopos parengimui nepasibaigus aš išskubėjau pas Vl. Bakūną vienam organizaciniam pasitarimui. Jis priminė man, kad negalėjęs SLA parengime dalyvauti. Kas dabar privertė Vl. Bakūną tą viską užmiršti ir skelbti spaudoj, kad kuopa šįmet nesurengė metinio parengimo, nesuprantama.

1959 metais, kaip kuopos dokumentai rodo, metinis parengimas buvo suvaidinimu. Parduota 125 bilietai, kuopai (Nukelta į 11 psl.)

VIENYBĖ, 1960 m. balandžio 1 d.

GERIAUSIAS
INSURANCE ir REAL ESTATE
PATARNAVIMAS PAS
JOHN ORMAN AGENCY
110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.
Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Clevelando lietuviai

J. ANTANAITIS

Vaidilos teatras kovo 12 d. pastatė V. Mariūno 5-kių veiksmų dramą "Melas šventykloje." Dar gerokai prieš premjerą, tik repeticijoms tebevykstant, mano kaimynas iš Duluth gatvės, Vyt. Braziulis buvo apsiėmęs Vaidilos teatro vadovybei apie naująją dramą parašyti VIENYBEJE. Turbūt, jubiliejaus rengimo rūpesčiai ar kiti dalykai jį sukludė tai padaryti.

Taigi, dabar apie "Melą šventykloje," nors ir kiek pavėluotai, bet geriau vėliau, negu niekad... Juo labiau, kad šis dvigubas įvykis — naujo, lietuviško scenos veikalo atsiradimas ir jo pastatymai JAV ir Kanados lietuvių kolonijose — vertas platesnio dėmesio.

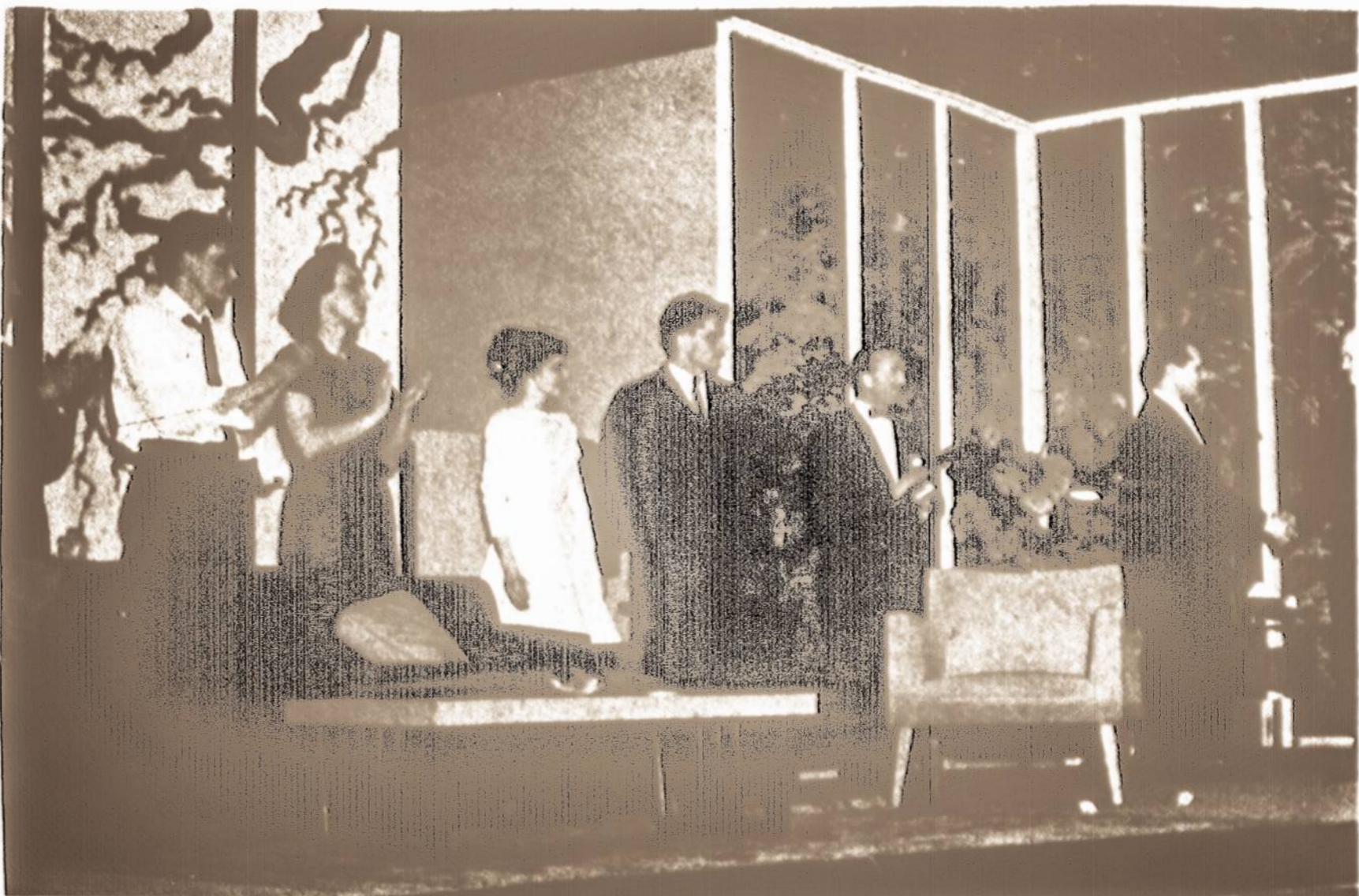
Šio veikalo atsiradimo istorija tokia. Prieš trejetą metų Clevelando LB apylinkė paskelbė dramos konkursą, į kurį savo kūrinių atsiliepė 17 autorių. Tarp

Mat, taisyklėse buvęs nuostatas, pagal kurį buvo galima premijuoti tik tokį veikalą, kuris įmanomas pastatyti iševijos sąlygose. O konkurso komisijos narys režisierius V. Maželis, kaip ekspertas pripažinęs, jog "Penki stulpai" iševijos sąlygose vargiai įmanoma pastatyti. Užtat Lansbergio veikalas ir sukėlęs tiek kontroversijos, kad artistai nepajėgę atvaizduoti tai, ką autorius norėjęs. Vis dėlto premija buvo paskirta Lansbergiui, labiausia už jo kūrinio originalumą. Už jį pasisakė trys komisijos nariai, o kiti du — už V. Mariūno "Melas šventykloje."

DRAUGO kultūriniam prieide Ig. Malėnas (vasario 27 d.), šiaip jau gerai įvertindamas dramą "Melas šventykloje," kiek naivokai ramina jos autorių, girdi, jis gali būti patenkintas, kad negavo premijos, nes turėjęs progos pergalvoti, padaryti vertingų pataisų... Pergalvojo ir Lansbergis, o taip pat ir kiti autoriai, kol jų kūriniai scenos sviesą išvydo.

V. Mariūno dramos turinys kyla iš praėjusio karo pasekmių: tremtinių Vokietijoje (Rita Kalnėnienė ir jos sesuo Augustė Mačienė, vėliau Amerikoje ir partizanų Lietuvoje (Mykolas Kalnėnas, Kleopas Gulbinas, Jurgis Balsys). Toliau visa jų šeimos drama vyksta Amerikoje, kai partizanai prasiveržia į Vakarų ir Kalnėnas randa savo žmoną istekėjusią už amerikiečio pulkininko May. Čia ir vyksta visas melas šventykloje.

Dramoje įpinta nemažai filosofijos, o taip pat moralinių bei ideologinių aspektų. Dėl to ir pats veikalas ne visiems vienodai bus priimtinas. Kai kam dėl to "Melas šventykloje" ir nedrama, ir neliteratūrinis veikalas, o jo pastatymas — tik melas scenoje (žūr. DIRVA, Nr. 33). Betgi kitiems jis vis dėlto yra vertingas įnašas ir taip ne-

V. Plodžinsko nuotrauka

"MELO ŠVENTYKLOJE" scenoje vaidintojai, režisierius ir autorius. Iš k. į d.: Kleopas Gulbinas - Ignas Gatautis, Jurgis - Romas Zorska, Augustė - D. Mackialienė, Rita Kalnėnienė - N. Mažellenė, Mykolas Kalnėnas - Vl. Pleškaitis, Karpinskis - Citulis, režisierius Petras Maželis, autorius - Viktoras Mariūnas.

gausiam iševijos scenai veikalų pasirinkime.

Pagalčiau, kieno gi kūrinys buvo sutiktas visų pritarimu? Tik prisiminkime Lansbergį, Škėmą ir kt. Net grąšinėmais teismu kai kam teko gintis nuo pikty recenzentų.

Vaidilos teatras (artistai ir režisierius), kuris prašoka mėgėjų teatro lygį, įdėjo daug darbo šio veikalo pastatymui, tačiau žiūrovai tas jo pastangas tikrai tikrai įvertino. Premjera sutraukė apie 500 žiūrovų, kas Clevelando sąlygose nėra paprastas reiškinys. Premjeroj išryškėję trūkumai, be abejojimo, bus išlyginti ir Vaidilos gastrolėse "Melas šventykloje" žiūrovams dar stipriau galės būti pateiktas.

Aldona Stempuzienė sėkmingai atliko Chicagos Verdi operoj "Trubadūras" čigonės Azučenos rolę. Savo laiku ji tą rolę išpildė ir Clevelando operoj. Amerikiečių teatro kritikas Ethel Boros tuomet labai puikiai A. Stempuzienės dainavimą ir vaidybą šioj rolėj įvertino.

KARALIAUČIAUS ŽLUGIMAS

Neseniai išėjęs iš spaudos Kario 3 nr. įsidėjo Karaliaučiaus tvirtovės komendanto gen. O. Lasch atsiminimų santrauką "Karaliaučiaus žlugimas." Vokiečių komendantas aprašo baigsią Karaliaučiaus tvirtovės būklę, rusams ją apsupus. Trūko ginklų, šaudmenų, kitokių gynimosi priemonių, na, ir pačių karių. Kada rusai sutelkė prieš tvirtovę apie 250,000 vyrų kariuomenę, vokiečiai tvirtovėje turėjo tik apie 35,000 vyrų. Ir tai daugiausia sveikstantieji kariai, pabėgėliai, išblaškyti dalių likučiai, surankioti miesto griuvėsiuose. B šalies negavo jokios paramos.

Komendantas, matydamas, kad negalės apginti tvirtovės ir tik veltui prazudys karius ir miesto gyventojus, kurių dar buvo likę apie 300,000, keletą kartų prašė vadovybės leidimo prasimušti į vakarus. Tačiau leidimo negavo ir liepė kariauti iki paskutinio kareivio. Pagalčiau

tvirtovės gynėjai turėjo pasiduoti rusams. Kitų dalių kariai susisprogdino.

Be šio rašinio, dar įdėta kitokios įdomios medžiagos: apie XVII šimtmečio lietuvių ginklų srities mokslininką Kazimierą Semenavičių, kaip zuvo policijos pareigūnai J. Dagelis ir Pr. Meinorius (1943 m.) apie prieš pirmąjį pasaulinį karą Morigevo gubernijoje rastus lietuviškus kaimus, apie estų partizanų, kada atsirado lietuviškoji trispalvė vėliava, kaip Sovietuose yra rašoma istorija ir dar kitokių rašinių, karinių žinių ir įvairių smulkesnių dalykų. Be to, įdėta istorinių paveikslų.

Br.

BENDRUOMENĖS SUSIRINKIMAS

DETROIT, Mich. — Balandžio 3 d. 4 val. p. p. Hispanos Unidos salėje įvyks Bendruomenės Detroito apylinkės visuotinis susirinkimas, kuriame bus dabinės apylinkės valdybos ir revizijos komisijos pranešimai ir naujos valdybos bei revizijos komisijos rinkimai. Dabartinė valdyba tarp kitų darbų yra išsiuntusi daugiau 3,200 ir gavusi virš 500 raštų, laiškų, telegramų ir kt. Jos apyvarta siekia beveik 11,000 dol. Daugiau informacijų — susirinkime. Prieš pradedant darbotvarkę bus rodomi filmai iš Detroito ir visos Amerikos lietuvių gyvenimo.

V. KUTKUS

MIRĖ J. GEŠTAUTAS

CHICAGO, Ill. — Kovo 16 d. čia palaidotas Juozas Geštautas, sulaukęs 82 m. amžiaus, kuris savo laiku buvo vienas iš žymesnių Amerikos lietuvių ristikų. Geštautas atvyko į Ameriką 1904 metais ir vėliau jis pagarsėjo kaip sunkaus svorio ristikas. Kurį laiką buvo žinomas kaip lietuvių ristikų čempionas Amerikoje. Per 30 metų velionis ėmėsi su žymiausias tų laikų čempionais Amerikoje, kaip Zbyczko, Lewis, Gotch ir kitais.

V. B. A.

Clevelando Bendruomenės sueiga

Clevelando bendruomenininkai kovo 27 d. Lietuvių salėje turėjo savo metinę sueigą. Veikliausioji visame Šiaurės Amerikos LB Clevelando Pirmosios Apylinkės Valdyba, patiekė savo veiklos 1959 - 1960 metų apyskaitą ir pravedė naujos valdybos rinkimus, perduodama vadovavimą naujiems vaivuočiams.

Apylinkės valdyba į metinę sueigą atėjo su gerais savo veiklos daviniais. Pavyzdžiui, metinis izdo balansas suvedamas su apie 7,000 dol. suma, tokiam Clevelandui, kur reikiama tik keli šimtai veiklesnių bendruomenininkų, tikrai graži. Atliktų kultūrinių darbų metinis baras atrodo taip:

Miesto centre suruošta lietuviška tautodailės parodėlė. Drauge su Antrosios Apylinkės darbuotojais suruošta nusisekusi Lietuvių Diena. Sėkmingai telkta

lėšos mūsų sportininkų išvykai į Pietų Ameriką. Globotos mūsų sportininkų žaidynės Clevelande. Pravesti jaunuoliams, geriausiai mokantiems lietuvių kalbą, istoriją, geografiją ir literatūrą konkursiniai egzaminai su pinigine mis dovanomis. Įsteigta Aukštesnieji Lituanistikos Kursai. Surošta eilė patraukliomis temomis paskaitų, Paminėta Lietuvių Teatro 60 — ties metų sukaktis. Su gražiu pasisekimu pravestos dailiojo skaitymo varžybos. Bendrai su Antrosios Apylinkės Valdyba suruoštas jaunos Naujųjų Metų sutikimas. Apylinkės dramos mėgėjų sambūris Vaidyla šiomis dienomis pastatė veikalą "Melas šventykloje."

Tarp gražių laimėjimų būta ir nesėkmių, kilusių ne dėl Valdybos kaltės... "Nesėkmėmis" laikomi tie darbai, kurie buvo užsimoti, bet neįvykdyti. Pa-

vyzdžiui, rįztasi sukurti vaikų darželį, bet iš visuomenės nesulaukta jokio dėmesio. Siekti davinį pilnai nedavė ir lietuviškų knygų platinimo vaju, vykdytas per jaunimo sambūrius. Tačiau ir šiame darbų bare sulaukta gražių paskirų davinų: Neo-Lituanijos korporacija išplatino knygų už 450 dol.

Apylinkės Valdyba, užbaigusi metinę veiklą, turi tam tikrą "palikimą" ir būsimai Valdybai. Pavyzdžiui, yra nutarta steigti mokykla vaikams, nemokantiems lietuviškai. Naujai Valdybai perduodamas kitas labai svarbus uždavinys, būtent, sėkmingai pravesti Dainavos Sambūrio muzikinį vaidinimą "Vestuvės." Vaidinimas įvyks gegužės 7 d. Engineers Building salėje, 100 St. Claire Avenue. Į naujos Valdybos darbų planą įtrauktas ir Žalgirio Mūšio 550 metų sukaktis, kuri sujungta su

Tautos Švente (rugsėjo 8 d.), turėtų būti paminėtos rugsėjo 24 d. su paskaita ir menine dalimi. Taip pat į darbų programą įtraukta eilė mūsų vyresniųjų ir senųjų kultūrinių minėjimai, pavyzdžiui: Lietuvių kalbos tėvo Jono Jablonskio ir literatūros kritiko Adomo Jakšto — Dambrausko gimimo šimtmečiai Dionizo Poškos 200 metų gimimo sukaktis. Toksai, maždaug, "palikimas" perduodamas naujai Apylinkės Valdybai, o kitus darbus jau turės "rikiuoti" savo išmone...

Apylinkės veiklos metinis balansas kai kam gal būtų atrodys neįmonuojantis. Bet turėtume neužmiršti kad visa tai padaryta po sunkaus darbo fabrikuose trumpomis laisvalaikio valandomis. Ir visa tai atsiekta veiklaus pirmūninko Jono Virbalio bei kitų narių suteiktinėmis pastangomis.

Pasikalbėjimas su profesorium J. Žilevičium

Zymus visuomenininkas, gilus kultūrininkas, Gedimino ordino kavaličius, muzikas ir kompozitorius prof. Juozas Žilevičius nuo šių metų pradžios pasitraukė iš vargonininko vietos Elizabeth, N. J. Tas visuomet judrus, visuomet besišypsas, mielas ir malonus žmogus, turintis begales draugų ir gerbėjų, sutiktas, malonėję atsakyti į kelis paklausimus, kuriuos čia ir skaitome.

Jūs, profesoriau, atrodo dar gana stiprus, tvirtas. Dėl kurių priežasčių, galima paklausti, atsisakete iš darbo?

— Dėl sveikatos. Darbas pasidarė sunkus.

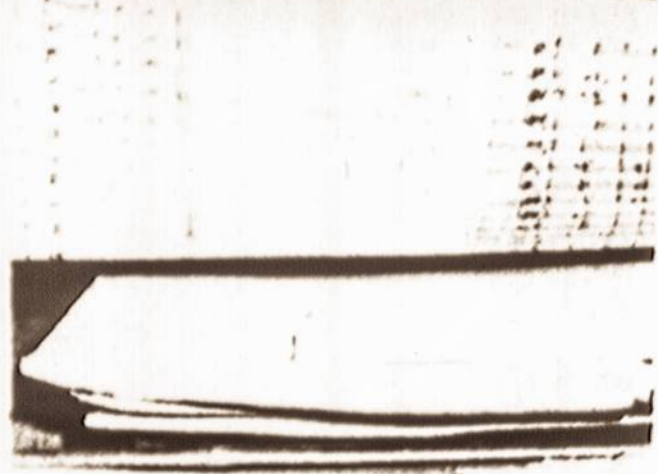
Kur manote apsigyventi ir ką planuojate toliau veikti?

— Dukters ir Zento kviečiamas apsigyvensiu jų šeimoje. Noriu išbaigti eilę pradėtų, bet dėl laiko stokos neišbaigtų darbų, kurių nemažai yra. Taip pat turiu keletą didesnių studijų iš muzikologijos srities pabaigti ir naujų parašyti. Laikau sau morale pareigą išbaigti Lietuvos Enciklopedijoje lietuvių muzikologijos raštus, kuriuos rašau nuo pat pirmo tomo. Tuosyk bandysiu pailsėti.

Jūs esate sukūrę daug pasaulinio ir religinio turinio kompozicijų. Ką laikytumėte iš savo kompozicijų stipriausiais ir geriausiai vykusiais kūriniais?

— Pasaulinėje kūryboje: a), instrumentalinėje — Nonetą, b), vokalinėje — didžiąją ir mažąją kantatas ir c), religinėje — sv. Juozapo Misiąs.

Be daugelio savo auklėtinių kuriems įkvėpėte lietuviškos dainos meilę, ką bendra turėjote su Dainų šventėmis Lietuvoje ir čia, Amerikoje?

PROFESORIUS J. ŽILEVIČIUS

— Pirmosios Dainų Dienos, įvykusios Lietuvoje 1924 m., buvau jos sumanytojas ir propaguotojas. JAV atvykęs laike pasaulinės parodos New Yorke, buvusios 1939 m. Lietuvos Dienoje, pasisekė suverbuoti virš 60 chorų JAV ir Kanados su apie 3,000 dainininkų ir jam diriguoti. Vytauto D. metais teko vadovauti Dainų Šventės Wilkes-Barre,

Pa., Boston Symphony Hall ir visoje eilėje kitų miestų dainų šventėse teko vadovauti dideliems jungtiniam chorams. Paskutinį kartą teko atidaryti JAV — Kanados pirmąją istorinę Dainų Šventę Chicagoje įvykusią 1957 m. Sunku visas šias iškilas beprisiminti.

Lietuvos valstybės prezidentas Jus apdovanojo Gedimino ordenu. Sąryšyje su kuo Jus atžymėjo?

— Už nuopelnus muzikos veikloje. Suteiktas Gedimino III laipsnio ordenas.

Jūs taip kruopščiai rinktą muzikologijos archyvą išvežėte į Chicago. Sąlyginis ar besąlyginis atidavimas?

— Lietuvių muzikologijos archyvas paskirtas Lietuvai, kurį globo Lietuvos Konsulas Chicagoje, komisijos padedamas. Archyvą sutiko savo patalpose priglausti T. T. Jėzuitai Jaunimo Centro patalpose. Už tai aš jiems ypatingai dėkingas.

Jūs turite kokius nors ryšius su okupuotos Lietuvos kultūrininkais?

— Susirašinėju su savo buvusiais studentais, kurių dauguma užima atsakingas vietas.

Kokia Jūsų nuomonė dėl bendradarbiavimo su okupuotos Lietuvos kultūrininkais?

— Sunku bendradarbiauti, nes skirtingi kultūros keliai.

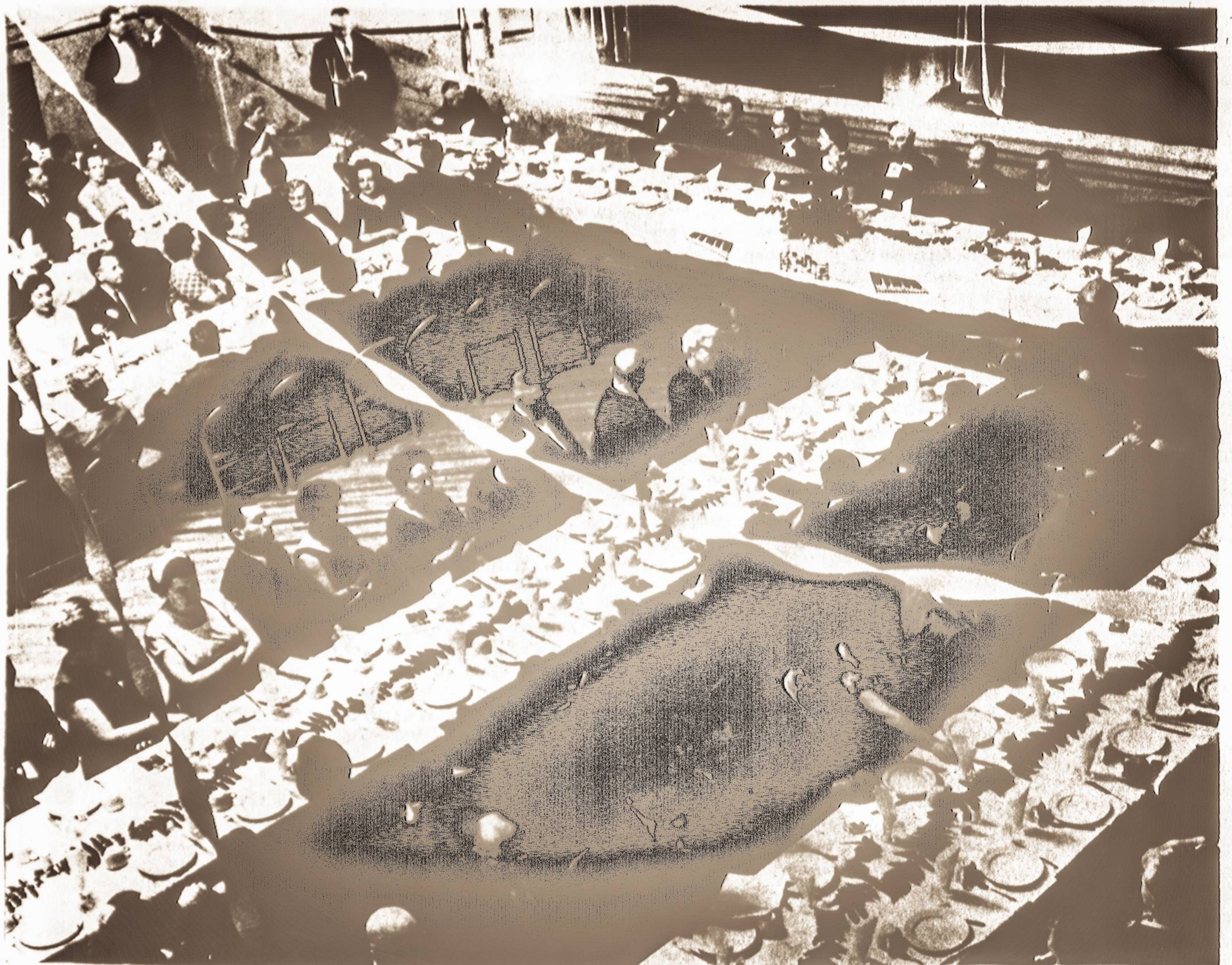
Kokios Jūsų bendros pastabos?

— Bendrai tektų pastebėti, jog muzikos srityje, turint lietuvišką dainą mintyje, nuo mano atvykimo 1929 metų labai pasikeitė. Tuo laiku radau didelius chorus kolonijose, kurie rengė didelius koncertus pavieniai ar talkindami vieniškiems, visur skambėjo lietuviškos dainos ar operetės. Dabar choral sumažėjo iki tiek, jog nebeįmanoma koki koncertėlių besuruošti, nekaltant apie lietuviškų dainų dainavimą. Choruose yra išaugę visa eilė žymių dainininkų, kur ne vienas pateko amerikiečių tarpan į pirmas vietas (A. Kaskas, A. Stoska, A. Brazis, Vokietaitis), bet dabar tokių mokyklų jau nebeliko. Jei naujieji ateiviai nebūtų sukūrę savus chorus, kitur išjungę ir benykstančius, daugelyje parapijų chorų nebebūtų. Mūsų jaunimas, į kurį dedama visa viltis ateičiai, per mažai domisi lietuviška daina, be kurios tauta dūsta. Nors gražūs jų darbai ir užsiimjami bet dėl perdidelio išsiblaškymo sava daina, kuri tautos dvasią pėnėjo ir galvino šimtmečiais saugodama nuo išnykimo liko, pamiršta.

Ką daugiau malonėtumete pasakyti, profesoriau?

— Ačiū gerbiavam reporteriui už susidomėjimą mano darbais, kuriuos dirbau ne dėl kokios garbės ar pasižymėjimo. Dirbau juos dėl to, kad reikėjo dirbti, o darbininkų trūko. Kaip išmokslinto profesionalo pirmąją pagrindinę pareigą ir laikiau dirbti visa tai, kas reikalinga tautai. Manau tokią pareigą kiekvienas akademikas laiko būtinumu.

J. DIDŽBALIS

Bendras vaizdas iš peraitą šeštadienį Elizabetho lietuvių salėje įvykusio prof. Juozo Žilevičiaus atsisveikinimo vakaro.

V. Maželio nuotrauka

VIENYBĖ, 1960 m. balandžio 1 d.

Povilas Jasiukonis Litu - Filmas steigėjas

Sio straipsnio tikslas skaitytojus plačiau supažindinti su Litu-Filmas darbais, tikslais ir planais.

Litu-Filmas buvo įsteigtas 1954 m. liepos 9 d. Steigimo vieta, idomu pastebėti, yra Vasario 16 gimnazija, Vakarų Vokietijoje. Ten buvo sukamas steigiamasis Litu-Filmo gaminytis Tremties Mokykla, filmas apie gyvenimo ir mokslo sąlygas toje mokslo įstaigoje.

Pradžią buvo varginga, bet pagrista entuziazmu. Tarnaudamas JAV kariuomenėje, Povilas Jasiukonis, Litu-Filmo steigėjas, su menku kariuomenės atlyginimu išgijo magnetofoną, filmavimo aparatą, reikiama garsinę bei filminę medžiagą ir išsiruošė sukurti lietuviškų filmų.

Karinė tarnyba iš Amerikos jį pasiuntė į Europą. Pirmai progai pasitaikius, sukrovė filminius reikmenis ir karišką drabužių maišą ir traukiniu išvažiavo į Huettenfeldą, kad lietuvių gimnazijoje praleidus dvejų savaitių atostogas. Į gimnaziją jam buvo malonu vykti, nes jis ją buvo lankęs prieš išemigrudamas į Ameriką. Dabar, gyvendamas bendrabutyje su buvusiais savo klasės draugais ir dalindamasis jų maistu, Povilas Jasiukonis paršė filmo scenarijų ir pradėjo sukurti savo pirmąjį lietuvišką filmą.

Povilas Jasiukonis, būdamas gimnazijoje, iš magnetines juosteles išrašė gimnazijos choro dainas ir keletą pasikalbėjimų su mokytojais ir mokiniais. Į juosteles taip pat išrašė gimnazijos naujų patalpų pašventinimo iškilmes. Ši garsinė medžiaga taip pat yra naudojama Vasario 16 Gimnazijos filme, pavadintu Tremties Mokykla.

Povilas Jasiukonis filmų gamybos meno ir technikos mok-

Povilas Jasiukonis dirba prie "Moviolos" - filmų redakcijos ir garsų sinkronizacijos aparato ruošiant filmą "Tremties Mokykla".

slus yra baigęs Pietinės Kalifornijos Universitete. Du iš jo studentinių filmų tapo premijuoti tarpuniversitetiniuose konkursuose, kurių vienas (vardu Protest) yra pagerbtas specialiu Amerikos Filmų Festivaliaus pripažinimo pažymėjimu. Į šį filmų konkursą savo darbus siunčia visi stambūs šio krašto filmų gamintojai. Tas pats filmas Pietinės Kalifornijos Universitete studentų ir mokytojų buvo nubaustuotas kaip "geriausias filmas pagamintas universiteto ribose 1958 metais."

Filmų gamyba yra Povilo Jasiukonio ateitis ir tolimesnė profesija. Labiausiai jam rūpi lietuviškų filmų reikalai. Tuo tarpu jis dirba Yale universiteto

mokslinių filmų skyriuje, kurį jis pagelbėjo kurti. Lietuviškiems filmams jis skiria visą savo laisvalaikį.

Šiuo metu jau yra užbaigti du stambūs lietuviški dokumentiniai filmai: Lietuva - Europos Nugalėtoja, filmas apie Lietuvos sportinę galybę ir Tremties Mokykla, filmas apie Vasario 16 Gimnaziją. Jų pasirodymas visuomenėje tuo tarpu, dėl lėšų stokos, turi būti atidėtas.

Šalia minėtų gaminių Litu-Filmo vardu yra susukti sekantys filmai: Vakarų Vokietija - 1954 - spalvotas travelogas bandyminiams tikslams, Gamtos Draugai spalvotas filmas apie Los Angeles lietuvių skautų veiklą,

Paimių Pavėsy, - spalvotas satyrinis filmas iš Los Angeles lietuvių Studentų Santaros veiklos, Los Angeles Skautai Akademikai - jų išikūrimas ir veikla, Los Angeles Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos Įsisteigimas, Nuo Atlanto Iki Ramiojo Vandens - vasaros atostogų spalvotas travelogas, Mykolo Biržiskos 75 Metų Sukaktuvių Minėjimas - jo gyvenimas ir veikla tremtyje ir visa eilė smulkesnių filmų, daugiau asmeninio pobūdžio.

Ant Povilo Jasiukonio pečių iki šios dienos gulėjo visi filmų gamybos administraciniai, finansiniai ir techniniai rūpesčiai. Tai našta, kuri reikalauja nepaprastai daug jėgų ir kantrybės, ypač šiuo laiku, kada, dėka perankstyvos publicistikos, lietuviškoji visuomenė pradeda teikti didesnę spaudimą ir reikšti nekantrumą nepasirodantiems filmams atžvilgiu.

Jei kas iš skaitytojų turi kokių klausimų ar pasiūlymų filmų gamybos reikalais, prašomi savo korespondencijas siųsti sekančiu adresu: Povilas Jasiukonis, 269 Norton St., New Haven 11, Conn.

P. J. M.

Dr. J. Basanavičiaus vardo Argentinos Lietuvių Centras, Tabare 6950, Buenos Aires, baigiamų statyti rūmų proga suruostuose aštuonių vakarų karnavalių sokiuose išrinko 8 kandidates į ALC Grožio Karalaitę. Viršuje (kairėje) matomos pavyzdingos lietuvaits: A. Geigaitė, O. Čiziūtė, O. N. Juknaitė, L. E. Jokimaitė, A. Patrauskaitė, M. Seskauskaitė, A. Čepaitė ir Dr. M. Šulnytė. Jury komisija Karaliene išrinko pirmojo vakaro gražuolę Adolfinę Geigaitę. Ją kartinavo Jury Komisijos narys, Argentinos Kongreso atstovas Dr. Caggiano.

Pirmoj eilėj - Arg. Liet. Centro Jury komisija, išrinkusi Adolfinę Geigaitę karnavalių Grožio Karaliene: J. Čikstas, J. Zigmantas, red. K. Norkus, ALC. II sekr. E. Sprindytė, Kongreso atstovas Dr. Caggiano, K. Kaminskas, R. Šlepikaitė, St. Džlugis, A. Zienka, A. Rinkevičius, stud. V. Stundžia, studentė Dana Manutė.

PARDUODAMAS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBO
280 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y. mūrinis 2 aukštų namas su salėmis ir baru - restoranu. Barui - restoranu bei salėms yra baro - restorano bei kabareto licenzijos. Metinė apyvarta 50,000 dolerių. Pirkimo pasiūlymus siųsti: Amer. Liet. Piliečių Klubu Namų Pardavimo Komisijos pirmininkui ST. KARVELIUI 188 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y.

Visame New Yorke nerastė gražesnių ir patogesnių salių kaip
GRAND PARADISE
Ką nerengtumėte - koncertą, sokius, vestuves ar prakalbas - salėse gali TILPTI NUO 25 IKI 2000 DALYVIŲ.
L. MOLIN - Reikalų Vedėjas
320 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas: EVERGREEN 7-1123

Three Joe's
Service Station, Inc.
Trys Juozai - visi trys lietuviai - rūpestingai, sąžiningai ir pigiau pažarnaus jums, jei tik jūsų automobiliui reikalingas bet koks - didelis ar mažas pataisymas.
COMPLETE AUTOMOTIVE REPAIRS
85-42 WOODHAVEN BOULEVARD
WOODHAVEN, N. Y.
(86th Ave. kampas, prie Jamaica Ave.)
Telefonas: VIRGINIA 6-9683

CYPRESS BEDDING & MATTRESS CO.

3427 Fulton Street
Brooklyn 8 N. Y.

TEL. AP 7-8802

KAM MOKĖTI BRANGIAU,
JEI GALIMA GAUTI PIGIAU

MŪSŲ KETURIOSE KRAUTUVĖSE NE TIK DIDŽIAUSIAS LOVŲ BEI BALDŲ PASIRINKIMAS, BET TAIP PAT IR DIDŽIAUSIOS NUOLAIDOS.

VIENYBĖ

Lithuanian Weekly Established in 1886

Juozas Tysliava, Editor and Publisher
192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y.
Telephone: APplegate 7-7257
Vytautas Meškauskas, Associate Editor
2625 S. Harvey, Berwyn, Illinois
Entered as Second Class Matter October 23, 1907
at the Post Office of Brooklyn, New York
Subscription rate: \$7.00 for one year.
Advertising rates on application

DABAR (Atkelta iš 1 psl.)

Io joms savo pagalbą, bet lietuvių, prašekusių apie savo laisvę, jie apšaukia "buržuaziniu nacionalistu"...

Maskva laisvina tik tas tautas, kurių jos ranka negali pasiekti.

Vadinasi, istorija tebesikartoja. Skirtumo tarp baltojo ir raudonojo imperializmo nėra per nago juodymą.

☆

Pavasaris. Tegu naktimis dar šalvena, ir žiemys, prikišęs žūbus prie Atlanto, kartais dar papučia šaltu. Bet rytais, kai tik įdienoja, klausyk, sparnuotas tavo draugas medžio viršūnėje jau ir švilpauja patelės.

O kur dar kiti pavasario ženklai žemėje, ore ir jūroje?

Tik žvilgtelėk į liekną karklo šakelę prieš saulę. Kas gi jiems, šiems purpurėliams, liepia šypotis? Kas toms lelijoms, kurios tik vidurvasarį su plevėsuoja savo žiedų vėliavomis, taip anksti liepia keltis iš žiemos miglo?

Žodžiu, jau pavasaris ir dėl to negali būti dviejų nuomonių. Bet kas labiausiai tave įtikina, kad jau laikas pakelsti sunkų žiemos dangalą lengvesniu, tai skruzdė, staiga atsiradusi tavo virtuvėje...

Taip, ta pati, daugeliu atvejų panaši į tave, žemės vabale, skruzdė.

Kai tik ši socialistų kariuomenė, šita seniausia civilizacija mūsų planetoje, apleidžia savo bunkerius ir dairosi šviežio maisto, taip ir žinok, tamsta, kad jau pavasaris.

☆

Ryšium su Jungtinių Jungtinių dešimtmečio cenzu, kai kuriuose mūsų laikraščiuose pasirodė įspėjimai, raginant "užsirašyti lietuviams"...

Tautai, turinčiai beveik tūkstančio metų rašytą istoriją, rodos, turėtų būti koku skaityti tokius įspėjimus.

Deja, šimtmečiui nuo tautinio atgimimo pradžios baigiantis, Amerikos lietuvių tarpe vis dar atsiranda žmonių, kurie nepažįsta savęs...

Lietuva tėvyne mūsų, tu nykštukų žeme, anot Ad. Jankšto parafrazės.

Pabėgėlių metai ir lietuviai

BALFo pirmininko kan. dr. J. B. Končiaus pranešimas

Pabėgėlių metai prasidėjo 1959 m. liepos 1 d. ir baigsis 1960 m. liepos 1 d. Bemaž visos JT valstybės, išskyrus komunistines, daugiau ar mažiau prisideda palengvinimui pabėgėlių vargų. Pabėgėlių metus paskelbtį iniciatyvą davė Prezidentas Eisenhoweris. Jis sukviėtė Amerikos visuomenės veikėjus ir labdarinių organizacijų pirmininkus į Baltuosius Rūmus konferencijai, kurioje aktyviai dalyvavau. Buvo suorganizuota US Committee on Refugees.

Šios komisijos ir visų kitų agentūrų užbrėžtas tikslas kad per pabėgėlių metus išspręsti buvusių pabėgėlių problemas. Jų visame pasaulyje dabar yra apie 2,5 milijono. Vakarų Europoje (neskaitant vokiečių) yra apie 500,000, pabaltiečių apie 20,000, lietuvių apie 7,500, iš jų iš Didz. Lietuvos apie 3,500, o klaipėdiečių apie 4,000. Benaž 90% klaipėdiečių atsisakė emigruoti, nes jie turi pilietybės teises ir jau įsikūrę. Didz. Lietuvos pabėgėlių likučiai daugumoje yra pallegę, jie negali emigruoti. Jų būklė yra skurdė; dar didelis jų skaičius tebegyvena stovyklose. Per 15 metų jiems įkyrėjo toks skurdus gyvenimas, jie yra verti pasigailėjimo ir visokeriopos pagalbos. Svarbiausia jiems pagalba yra pagelbėti įsikurti, kad galėtų iš tų nelaimingų stovyklų išeiti ir savistoviai gyventi, o ne iš šalpos.

Tokios pat liūdnos sąlygos yra ten likusių lenkų, ukrainiečių, latvių, estų ir kitų. Mūsų pabėgėliai yra laimingi, kad veikia ten Balfas ir tiesia jiems pagalbos ranką. Nelaimingesni yra lenkai, latviai, estai ir kitų tautybių žmonės, kurie savo tautybių labdaros organizacijų, veikiančių Europoje, neturi. Mes šiuo atžvilgiu esam laimingesni, ne tik saviesiems suteikiam pasalpą, bet dar patarnaujame latviams ir estams.

Šiais pabėgėlių metais mūsų pareiga ištraukti lietuvius iš stovyklų ir pagelbėti jiems ten įsikurti. Jų įsikūrimas reikia suprasti ne pilna šio žodžio prasme, o tik sudaryti jiems tokias sąlygas, kad galėtų sau parūpinti papildomas teigas pragyvenimui prie gaunamos iš vokiečių valdžios šalpos. Pavyzdžiui, džiovininkams, seneliams ir pallegėliams, pagal jų pajėgumą, duoti užsiėmimą ir kad iš to turėtų sau naudos. Pvz., parūpinti mažą vištų ūkelį, darželius išnuomoti, frankus nupirkti, jei kuris sugeba atlikti kokį amatą, ir t.t. Galinčius emigruoti atgabenti į Jungtines Valstybes arba į Kanadą.

Esu US Committee on Refugees Valdybos narys ir todėl, kiek jėgos ir laikas leidžia, prisidedu pabėgėlių problemų sprendimui, ypač kas liečia lietuvius.

Malonu pranešti, kad pabėgėlių metais pasisekė atlikti šie dalykai:

1. Per CARE parūpinta Vasario 16 gimnazijai Huttenfelde fizikos kabinetai visus frankus, vertės apie 15,000, — DM. Fizikos mokytojas Antanaitis dabar labai patenkintas.
2. Britų Adoption Committee suteikė 10,650, — DM užpirkti reikalingų reikmenų vargingoms lietuvių šeimoms Bavarijoje. Jie ir praityje yra sušelpę atskiras lietuvių šeimas.
3. Iš NCWC Centro išrūpinau 50-čiai skaitlingų šeimų su mažais vaikais po 5 dol. į mėnesį maisto pagerinimui.
4. Lankiausi Valst. Departamente, Washingtone, ir kalbėjau su Brown, MacCallum ir Sobotka bei kitais pareigūnais dėl finansinės pagalbos likusiems pabaltiečiams įsikurti Vokietijoje. Jie tuomet mane užtikrino ir pavedė pranešti Balfo direktorei Europoje p.

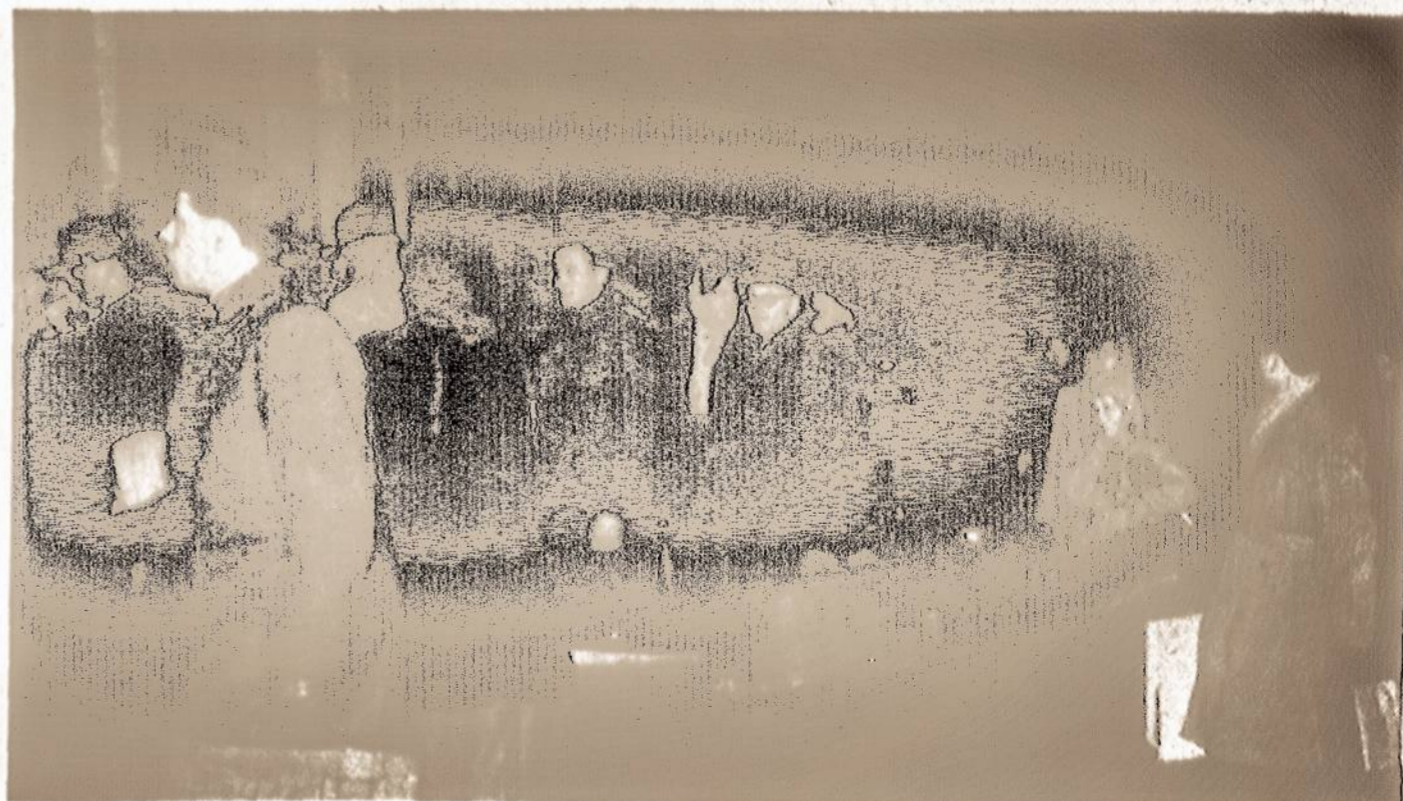
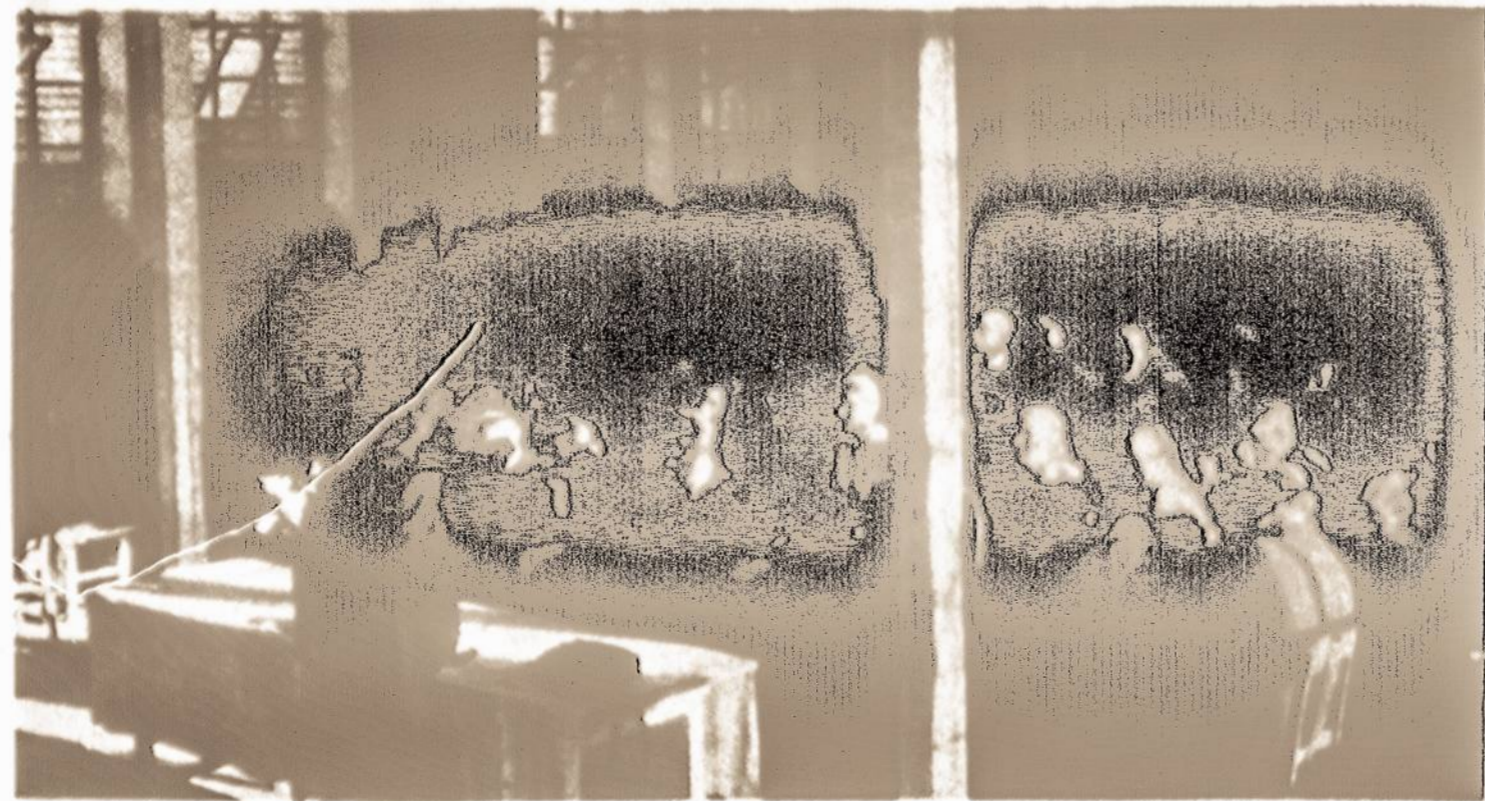

KAN. DR. J. B. KONČIUS, BALFo pirmininkas tebesirūpina tomis pačiomis lietuvių tremtinių ir pabėgėlių problemomis Europoje.

Dabravienel ir mūsų įgallotiniui Vokietijoje, kad vykty į Frankfurtą pas USEP direktorių G. Warren, Jr. ir tais reikalais susitartų. Gavau iš p. I. Rugieniaus pranešimą, kad USEP (United States Escapee Program) įkurdinimo reikalams paskyrė \$22,500.00. Sutartis pradėjo veikti kovo 7 d. ir veiks iki 1960 m. gruodžio mėn. 31 d. Iš šios sumos skirta administraciniams ir kelionių reikalams \$7,500.00, o įkurdinimo — \$15,000. Kadangi skubiai reikėjo pristatyti tarnautojų sąrašą Saugumui patikrinti, todėl iš USEP sumų įreiktas toks tarnautojų sąrašas:

G. Šimkutei — 650.00 DM į mėnesį, E. Kairfenei — 550.00 DM į mėn., A. Grinienei — 500.00 DM į mėnesį. Šių trijų tarnautojų 9 mėn. algoms būtų 17,019. — DM ir kelionių išlaidoms likty 13,000. — DM. Visas šias sumas apmokės USEP. Rūbų ir kitų siuntų tvarkymui turės gauti tarnautoją iš Balfo lėšų apmokamą. P. I. Rugienius esąs numatęs kviesiti mokytoją p. Laukaitienę.

5. Daromi žygiai gauti pinigų iš Jungt. Tautų pabaltiečių namų reikmenims įsigyti. Man teko kalbėti šiuo reikalu su vyriausiu JT komisaru pabėgėlių reikalams ir esu įsitikinęs, kad Rugienius su jų atstovu Vokietijoje Terrillon sudarys sutartį. Tarp jų tebeina susirašinėjimas ir ruošiami sąrašai reikalingų pagalbos. JT stato sąlygą, kad namų reikmenims įgyti prisidėtų ir agentūros. Šiais pabėgėlių metais mums reikia jungtis su JT, skirti iš Balfo sutauptų 10,000 dol. įkurdinimo ir reikmenų įsigijimo reikalams. Visos veikiančios Europoje agentūros tiems reikalams lėšas skiria.

Valzdai iš netolimos praeities, kada DP stovyklose Vokietijoje lietuviai gausiai lankydavo susirinkimus, skaitydavo lietuviškus laikraščius ir knygas ir rūpinosi imigracija į Ameriką. Nuotr. A. Devenlenė kalba buv. Kempteno DP stovykloje.

Pakeliui į Ameriką... Geraširdžiai Amerikos lietuviai išrašė tūkstančius afidavitų pažįstamiems ir nepažįstamiems tautiečiams, kurių dauguma pateko į JAV. Kur jie randasi dabar?..

Kada, kur ir kaip atsirado raidės?

VISOS DIDŽIOSIOS CIVILIZACIJOS YRA TURĖJUSIOS SAVO RAŠTO SISTEMAS

3. Pradžia visuomet sunki

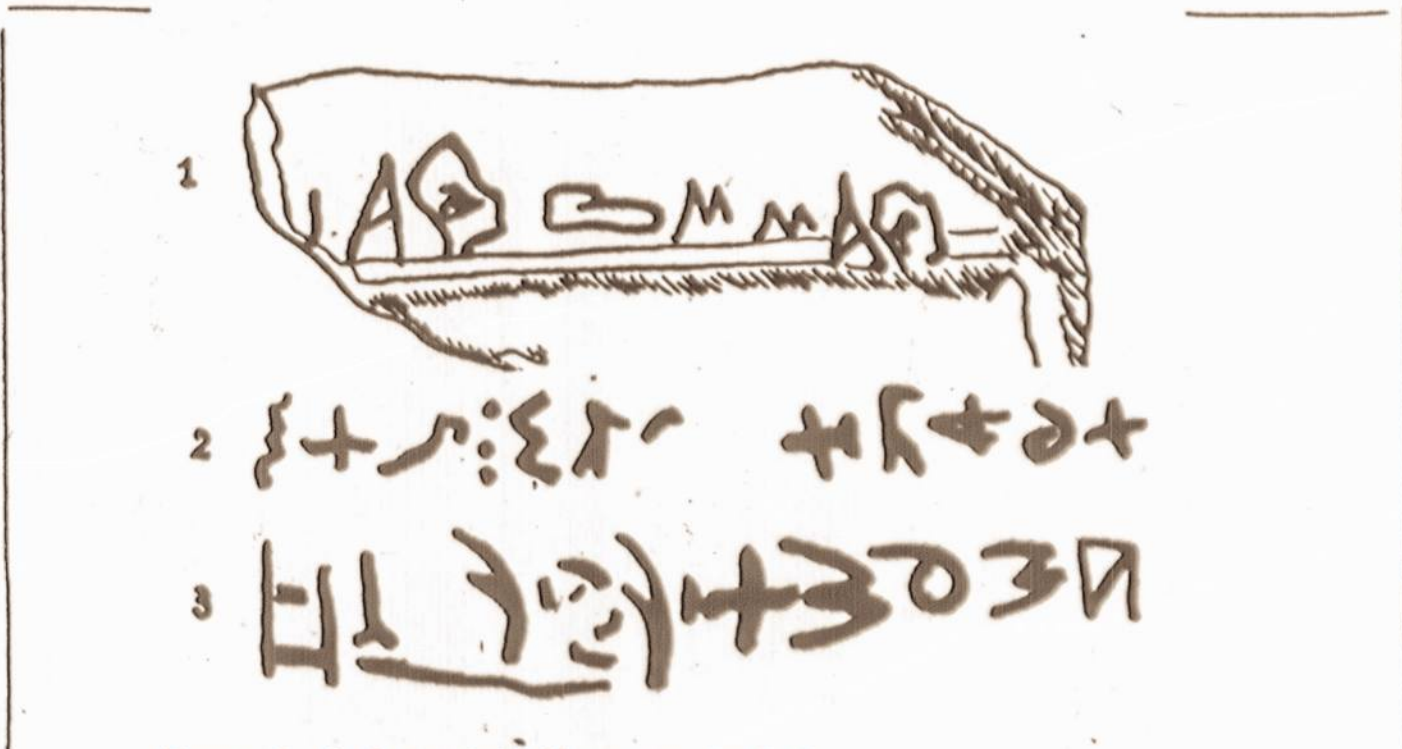
Kelias į tikrą ir patogią rašybą buvo ilgas, vingiuotas ir daugelio nepavykusių bandymų aukomis nuklotas. Jo jieškojo galbūt jau ir Egipto raštininkai (skribai), nes per du tūkstančius metų nuo savo pradžios hieroglifika sistema išvystė ženklus kuone visiems priebalsiams ir kai kuriems balsiams (bet vienam ir tam pačiam garsui buvo vartojama keletas skirtingų ženklų). Panašiu prastinio keliu ėjo ir kyllaraštinė sistema. Bet galutinio žingsnio į tikrai garsinę, arba raidinę, rašybą tie ilgų tradicijų sukaustyti protai neįstengė žengti. Jį žengė augščiausiai trumpai aprašytos semitiškos tautos.

Kada ši raidinės rašybos idėja buvo įgyvendinta? Kuriam miestui priklauso ta garbė? Kas buvo jos sumanytojas ir raidyno išradėjas?

Atsakymo į šiuos klausimus jieškome archeologinėse iškasenose, pirmoje eilėje tose, kurios paeina iš Bronzos amžiaus pabaigos (apie 2000 pr. K.) ir kurios turi bet kokius į raštą panašius įbrėžimus ar užrašus.

Gardinerio teoriją palaiko ir kiti žymūs mokslininkai (pv., vokiečių egiptologas K. Sethe). Bet yra žymių mokslininkų, tarp jų pirmoj vietoj prancūzas orientalistas M. Dunand, toliau įvairių raidyno kilmės teorijų analizuotojas David Diringer, kurie sinajietiška teoriją laiko neįrodyta hipoteze. Labiausiai griaunantis yra faktas, kad Sinajaus raštas faktinai nėra dar išskaitytas (iššifruotas). Gardiner mano, kad du ar tris žodžius, vis dėlto, perskaitęs (vienas "Ba'alat", kanaaniečių deivė), bet šis perskaitymas nedavė rakto perskaityti likusiems įrašams nors nuo atradimo iki dabar buvo labai daug stengtasi. Tikslingiausia bus ši Sinajaus raštą laikyti vienu iš pirmųjų bandymų surasti patogesnę ir paprastesnę rašymo būdą, negu hieroglifinis raštas.

Vėl kitos pastangos sudaryti naują rašto sistemą matome keliuose trumpuose įrašuose ant iškasenų iš Palestinos (Gezer, Lachish ir kt. vietų). Pora seniausių įrašų priskiriamai maždaug tam pačiam laikotarpiui,

Brez. 2. Ankstyvieji Kanaano įrašai.

1 - akmens plokštė, rasta Shechemo vietovėje, iš maždaug 16 š. pr. K. 4-tas ženklas iš kairės aiškus hieroglifas, 1 tolimesnis panašus į finikiečių raides. Įrašas neišskaitytas. 2 ir 3 pavyzdžiai rasti Lachisho vietovėje, iš 13 š. pr. K. Juose gan ryškiai matomas kai kurių ženklų panašumas į finikiečių raštą, tačiau įrašo išskaitymas netikras.

kaip ir pirmieji Sinajaus įrašai, būtent, 16 š. pr. K., kiti yra iš 14-12 š. pr. K. Ženklaai labai neapdirbtos formos; turi kai kurio panašumo, iš vienos pusės, su Sinajaus raštu, iš kitos - su standartiniais finikiečių rašmenimis (Brėž. 2).

Palestinos įrašai, paprastai vadinami "ankstyvaisiais Kanaano įrašais", dar nėra kaip reikiant išskaityti. Išskaitymą labiausiai sunkina tai, kad įrašai yra visi trumpi ir tarp jų dideli laiko tarpai. Egiptietiškos sinajietiškos teorijos šalininkai (prof. W. F. Albright ir kt.)

tačiau šiuose įrašuose mato taip vadinamą "trūkstantį narelį" raidyno išsivystymo istorijoje, sudarantį "seniai jieškomą tarpinį laipsnį tarp Sinajaus ir ankstyviausių žinomų finikiečių rašto formų."

Tačiau raidyno klausimų specialistas D. Diringer šią "trūkstanto narelio" teoriją laiko vis dar neįrodyta. Ir ištikrųjų, kol įrašai nėra patenkinamai išskaityti, visa teorija palieka tik spėjimu, geriausiu atveju "nareliu" naujo rašto jieškojimų grandyjeje.

(Bus daugiau)

Brez. 1. Sinajaus raštas.

Čia yra suprastintos, linijinės raidės pagal H. Grimme. Įrašas ant sfinkso statulėlio šono.

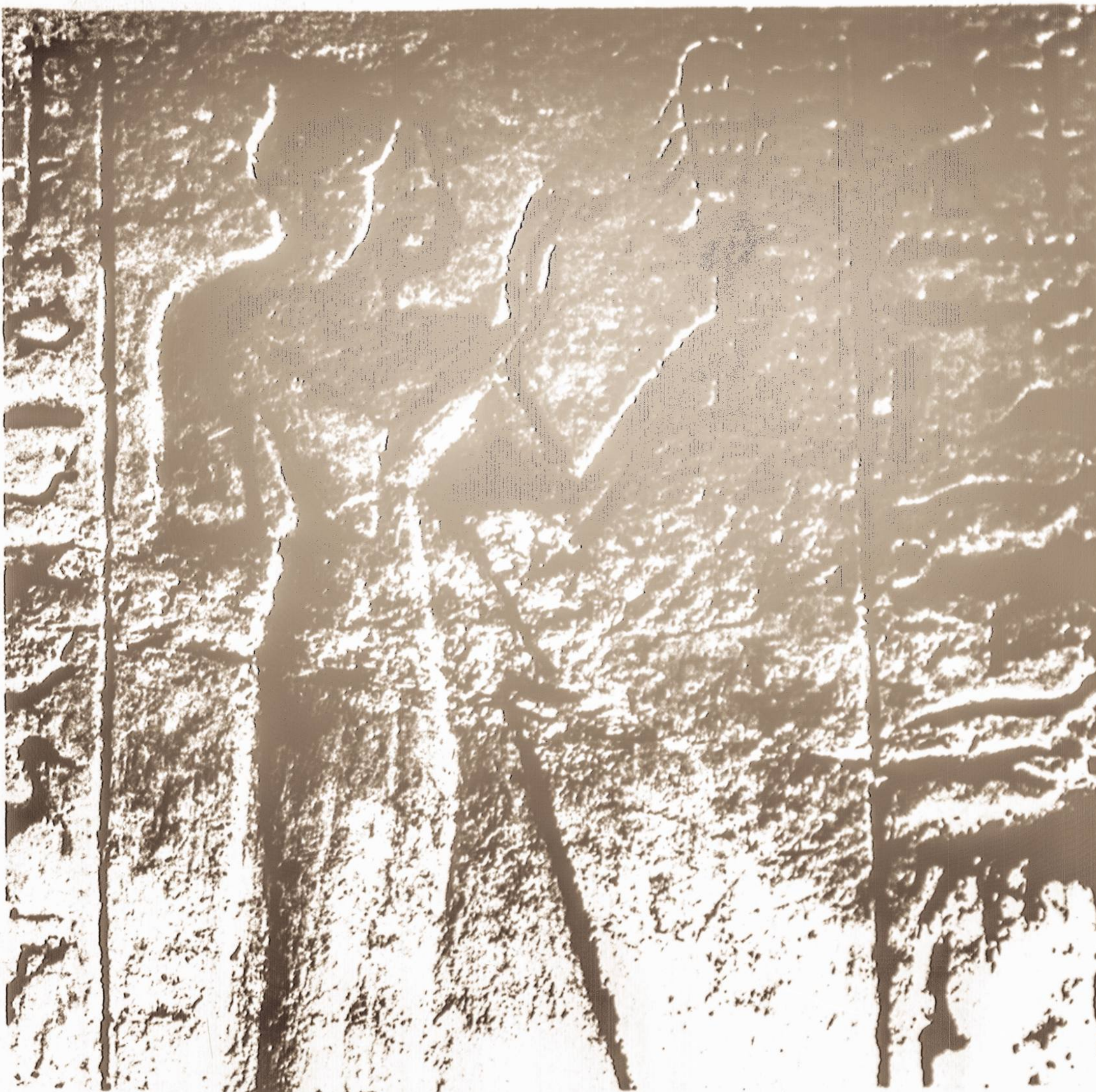
Pirmiausia čia tenka atkreipti dėmesį į radinį iš Sinajaus pusiasalio dykumų. Tai keli trumpi įrašai, kuriuos 1904-5 m. atrado anglas W. Flinders Petrie vienoje arabų šventykloje. Nuo radimo vietos šis įrašas vadinami "Sinajaus raštu" (Brėž. 1). Po I Didžiojo karo rasta ir daugiau tos pat rašto sistemos įrašų.

Įrašų ženklai gan grubūs, tarp jų pastebima nemaža panašybių į hieroglifus. Iš ženklų panašumo ir iš Egipto kaimynystės mokslininkai sprendžia, kad Sinajaus raštas išvystytas iš hieroglifinio rašto. Toliau, įrašuose skirtingų ženklų skaičius labai nedidelis, tik 32, arba jei kai kuriuos ženklus skaitysime variantais, tai tas skaičius sumažės iki 24 ženklų. Toks mažas skirtingų ženklų skaičius duoda pagrindą spėti, kad čia esama *raidinio* rašto.

Rašto data tačiau nėra galutinai nustatyta: atradėjas Petrie jo pradžią laiko 16 š. pr. K., anglas egiptologas A. H. Gardiner tą datą nukelia į 19 š. pr. K., o dar kiti į 17 ar ar tik 15 š. pr. K. Šiaip ar taip, ši rašto sistema labai sena.

A. H. Gardiner, remdamasis Petriejo radiniais, dar 1916 m. sudarė raidyno kilmės išaiškinti "Sinajietiška teorija". Jis mano, kad Sinajaus raštas yra tarpinis išsivystymo laipsnis tarp Egipto hieroglifų ir vėlesnio standartinio finikiečių raidyno.

(Šioje vietoje yra būtina paaiškinti, kad raidinio rašto sistema, ypač seniausias jos tarpsnis, moksliniuose veikaluose įvairiai vadinama: "kanaamitų raštas", "finikiečių raštas" ir "šiaurės (kartais vakarų) semitų raštas". Čia vartojamas "finikiečių rašto" terminas. "Standartinis finikiečių raidynas" reiškia to raidinio rašto sistemos pilnai nusistovėjusią raidžių formą maždaug tarp 900-800 m. pr. K.)

Princesė Bent-Anta, viena iš Egipto faraono Remzo II dukteru su senoves egiptiečių laikams būdingu muzikos instrumentu rankoje. Paveikslas išskaptuotas Abu-Simber šventovės angoje.

TAI BUVO PRIEŠ 20 METU

Suomiai įrodė, kad dėl savo krašto laisvės verta kovoti net ir su 60 kartų stipresniu priešu

P. LELIS

Kovo 13 d. sukako 20 metų, kai Suomija pasirašė taikos sutartį su Sovietų Sąjunga. Dabar, kai Sovietai taip garsiai kalba apie taiką, šia proga verta žvilgtelėti į netolimą praeitį. Šiandien Sovietai ieško taikos, nes jie nori suvirškinti, ką savo laiku yra prariję...

Šis suomių apsigynimo karas yra geras pavyzdys visoms mažoms tautoms, ypač tom, kurios Sovietams pasidavė be kovos... Jis parodė, kad nors ir maža tauta, bet jei ji pasiryžusi savo laisvę ginti — priešai jai nebaisūs.

Suomiai drąsiai stojo prieš 60 kartų gausesnį priešą ir per tris su puse žiaurios žiemos mėnesių narsiai gynėsi, padarydami Sovietams milžiniškų nuostolių. Tie nuostoliai pagaliau vertė Sovietus ieškoti taikos. Šiame kare Sovietai neteko 200,000 karių, o suomiai — 15,000. Ir vis dėlto šiandien Suomija yra vienintelė Sovietų Sąjungos kaimyninė valstybė, kuri nėra jos satelitas...

Lengvai užsmaugusi Pabaltijo valstybių laisvę, Sovietų Sąjunga 1939 m. spalio mėnesį visą savo dėmesį nukreipė į Suomiją, kuri stovėjo jai skersai kelio ištvirtinti Baltijos jūroje. Norėdami atkirsti Suomiją nuo pasaulio, Sovietai pirmiausia siekė užimti Suomenlinnos jūrų tvirtovę ir Alandų salas. Tačiau savo reikalavimuose, taktikos sumetimais, Sovietai šių vietų neminėjo.

Suomenlinna, dar caro laikais pastatyta tvirtovė, yra įtvirtintas salų žiedas prieš Helsinkį. Alandų salos, su Estijai priklausančiomis Dago ir Oselio salomis bei Hango pusiasaliu, sudaro strateginį trikampį, kontroliuojantį šiaurės Baltiją ir Suomijų įlanką. Sovietai reikalavo nedidelio teritorijos pakeitimo, nustumiant Suomijos sieną toliau nuo Leningrado, t. y. užleidžiant jiems Karelijos pusia salio dalį. Už tai jie Suomijai žadėjo perleisti desimteriopai didesnę plotą toliau į šiaurę ir Rusijai priklausančios Karelijos.

Suomiai tuoju suprato, kad juos rusai nori paimti už gerklės, kaip kad jie jau buvo padarę su Pabaltijo valstybėmis. Tikėdami, kad didžiosios valstybės, ypač Skandinavija ir JAV, parems, suomiai nutarė laikytis tvirtai. Deryboms į Maskvą pasiuntė patyrusį ir gerai rusus pažįstantį diplomata Paasikivi, o tuo pat metu prez. Kallio su užs. reik. ministru Erko išvyko į Stockholmą tartis su Skandinavijos karaliais. Kariuomenė, vadovaujama gen. Ostermano, buvo skubiai padidinta iki 300,000, o prekybos laivynas iš Suomijos įlankos evakuotas. Gynybos tarybos pirmininkas stovėjo maršalas Mannerheimas — faktinis karo vadas.

Pirmus rusų bandymus pralaužti Mannerheimo liniją Viipurio kryptimi pasibaigė liūdnai. Suomiai, panaudodami jūros laivų ir Kolvisto kranto baterijas, sudaužė 19 Sovietų tankų ir visą puolimą su dideliais rusams nuostoliais atmušė.

Gruodžio 7 d. (1939) rusai vėl pradėjo didelį puolimą prie Taipales upės, rytiniame Mannerheimo linijos sektoriuje, bet ir čia sutiko smarkią suomių ugnį iš bunkeriu ir turėjo trauktis, palikdami 800 užmuštų. Rusams atakuojant centrinį sektorį, suomiai turėjo kiek pasitraukti, bet vėliau, gruodžio 22 d., jie perėjo į kontrataką, atmušė rusus padarydami jiems milžiniškus nuostolius. Tik per vieną savaitę cent-

HELSINKYJE... SUOMIJOS SOSTINĖJE

riniame fronte suomiai paėmė 128 rusų tankus.

Artikos šaltis ir sniegas daug padėjo suomiams prieš mechanizuotą bolshevikų karo pabūklus. Tankai ir šarvuočiai, dėl didelio šalčio ir sniego, negalėjo judėti ir daug jų liko įšalę sniege.

Į rytus nuo Ladogos ežero, Salmi fronte, rusams geriau sekėsi, ten jie pasitūmė 60 km. į Suomijos teritoriją. Kituose mažesniuose frontuose didesnių mišrių nebuvo, išskyrus žvalgų susišaudymus.

Idomus suomių apsigynimo karo epizodas įvyko Suomusalmi fronte, kur suomių karo vadovybės manevru dvi sovietų divizijos pateko į spąstus ir buvo sunaikintos. Sovietų karo vadovybė, norėdama greičiau su Suomija apsidirbti, buvo numačiusi ją perpjauti pusiau, kertant Suomijos teritoriją jos šiauriausioje vietoje, ties "bonkos kaklu" — nuo Suomusalmi prie Rusų sienos iki Oulu prie Botnijos įlankos. Šiai operacijai įvykdyti, rusai iš Uthua bazės (prie Leningrado — Murmansko geležinkelio) pasiuntė dvi divizijas (163 ir 44) su tankais, šarvuočiais ir apie 36,000 žmonių. Pirmoji divizija turėjo apeiti ilgą Kianta ežerą prie Suomesalmi iš šiaurės, o antroji (44 div.) iš pietų ir joms susijungus, žygiuoti iki Botnijos įlankos. Suomiai tame fronte turėjo tik vieną diviziją, vadovaujamą pulk. Silasvuo. Rusai žygiavo didžiausiuose šaltyje per miškus, be kelių, nesutikdami jokių priešų. Suomiių kariai, naudodami sniego

paslūžes, juos lydėjo iš konų ir, nesirodydami, visą laiką šaudė iš pasaly.

Kai tos divizijos pasiekė Kianta ežerą, kiti suomių daliniai, sutartu laiku, prie sovietų sienos atkirto tiekimo kelus. Visą siunčiamą iš Uthua tiekiamą suomių paimdavo savo kariuomenės reikalams... Atkirsta nuo tiekimo bazės, 163 divizija buvo suomių apsupta miškuose ir sunaikinta. Dabar suomiai visą dėmesį nukreipė į 44 divizijos judėjimą. Ji turėjo pereiti per Kianta ežero sąsiaurius esantį tiltą prie Suomusalmi. Perėjus pusei divizijos per tiltą, suomių daliniai priselė naktį susprogdino tiltą ir tokiu būdu divizija persikėlė į dvi dalis, kurios klaidžiojo septynias dienas miškuose be maisto ir pastogės, iki pagaliau suomiai jas apsupo ir sunaikino. Šioje operacijoje suomiai paėmė daug belaisvių, 1,200 arklių, 102 patrankas ir 43 tankus.

Panašiai sovietams atsitiko ir Sallos sektoriuje, iš kur jie norėjo pasiekti Kenijarvi ir Švedijos sieną prie Tomio: suomių dalinių sumusti — pasitraukė. Šių ofenzivių nepasisekimo aiškiai parvaizdavo vienas rusų karininkas belaisvis. Jis sake:

"Mūsų didžiausias sunkumas buvo tas, kad mes negalėjome matyti suomių, kurie nepaprastai greitai keisdavo savo pozicijas. Mūsų kolonos buvo ankštai sujungtos ir neturėjome jokių greitai judančių apsaugos dalinių, o svarbiausia — tai kad mes nežinojome kaip reikia šiame krašte kariuoti."

Didžiausias rusų spaudimas visą laiką buvo Karelijoje su tikslu pasiekti didelį pramonės centrą Viipurį.

Po dviejų mėnesių karo rusų nuostoliai žmonėmis buvo 150,000, o suomių — 10,000. Aple 500 sovietų lėktuvų nuolat bombardavo Suomijos centrus: Helsinkį, Turku, Hango, sugriaudami daugybę namų ir gyventojus palikdami be pastogės. Nežiūrint to, per visus karo veiksmus Suomijoje, palyginant su Lenkijos karu, civilinių gyventojų ne daug težuvo — apie 700.

Vasario mėn. (1940 m.) atvyko pirmieji savanoriai iš Švedijos ir Italijos, daugiausia lakūnai, ko suomių aviacijai labai trūko. Italų lakūnai sėkmingai bombardavo Kronštato tvirtovę ir Leningradą. Nors šie savanoriai ir tiekiami iš užsienio karo medžiaga bei ginklai kiek pakėlė suomių nuotaką, bet pagalba buvo permaža ir, be to, pervėliai atėjo. Nežiūrint aukštos

karių ir civilinių gyventojų moralės, suomių — rusų karas, pradėdamas kovo mėnesiu (1940 m.)ėjo į paskutinę fazę. Karelijoje, nuo Viipuri ir Taipales, visą laikąėjo mišiai tarp 120,000 suomių ir 500,000 rusų, taigi, kiekvienas suomis turėjo kariauti prieš 4 rusus. Rusams užėmus Summą, pirmoji Mannerheimo linijos zona jau buvo įlaužta. Sunkiosios rusų patrankos be pertraukos daužė Viipurį, iš kurio liko tik griuvėsiai. Žiaurios kautynės vyko dėl Viipurio, kurio suomiai nenorėjo rusams atiduoti. Norėdami apeiti Viipurio gynėjus iš užpakalio, rusai paleido per užšalusios įlankos ledą tankus. Suomių lakūnai bombardavo ledą ir visi rusų tankai su igulomis nuskendo. Viipurio gynimų vadovavo gen. Oqvist.

Laikė Viipurio puolimo tik per vieną dieną suomiai numušė 14 rusų lėktuvų, ir sunaikino 30 tankų. Nors rusai neįstengė Viipurio paimti, bet tuo puolimu jie sutvirtino savo pozicijas Suomiių įlankoje. Visas įlankos pakraštis iki Viipurio jau buvo rusų rankose. Suomiai atsidūrė priremti prie sienos ir jų jėgos pradėjo silpnėti.

Kovo mėnesio pradžioje švedų laikraščiai prasitarė apie vykstančias slapas derybas ir greit įvyksiančias karo paliaubas. Kovo 7 d. Suomių vyriausybė oficialiai paskelbė, kad rusai numato pateikti Suomijai reikalavimus, kurie bus griežtesni, negu buvo. Kaip vėliau paaiškėjo, Sovietų Sąjunga, bijodama rusišamos Vakarų valstybių intervencijos ir karo išplėtimo, pati pradėjo ieškoti taikos; Sovietų ambasadorius Londone Malskis pranešė Britams Sovietų Sąjungos reikalavimus Suomijai.

Taikos sutartis buvo pasirašyta 1940 m. kovo 13 d. ir tą pačią dieną sustabdyti karo veiksmai. Sovietų sąlygos, kurias suomiai priėmė, buvo tokios:

Perdavimas viso Karelijos pusiasalio su Viipurio uostu ir visa Ladogos ežero pakrante. Sovietai išnuomoja Hango 30 metų ir įrengia ten jūrų bazę. Perdavimas rusams Rybačij pusiasalio šiaurėje. Suomiai pasitaiko Petsamą, bet jį demilitarizuoja; Suomiai negali laikyti šiaurės Atlante karo ir pavandeninių laivų. (Vėliau sąlygos dėl Petsamo buvo pakeistos. Vien. Red.)

Sutartį pasirašė iš Sovietų pusės Molotovas, Zdanovas ir gen. Vasilevskis, iš Suomiių pusės — dr. Ryti, dr. Paasikivi, gen. Walden ir M. Voionmaa.

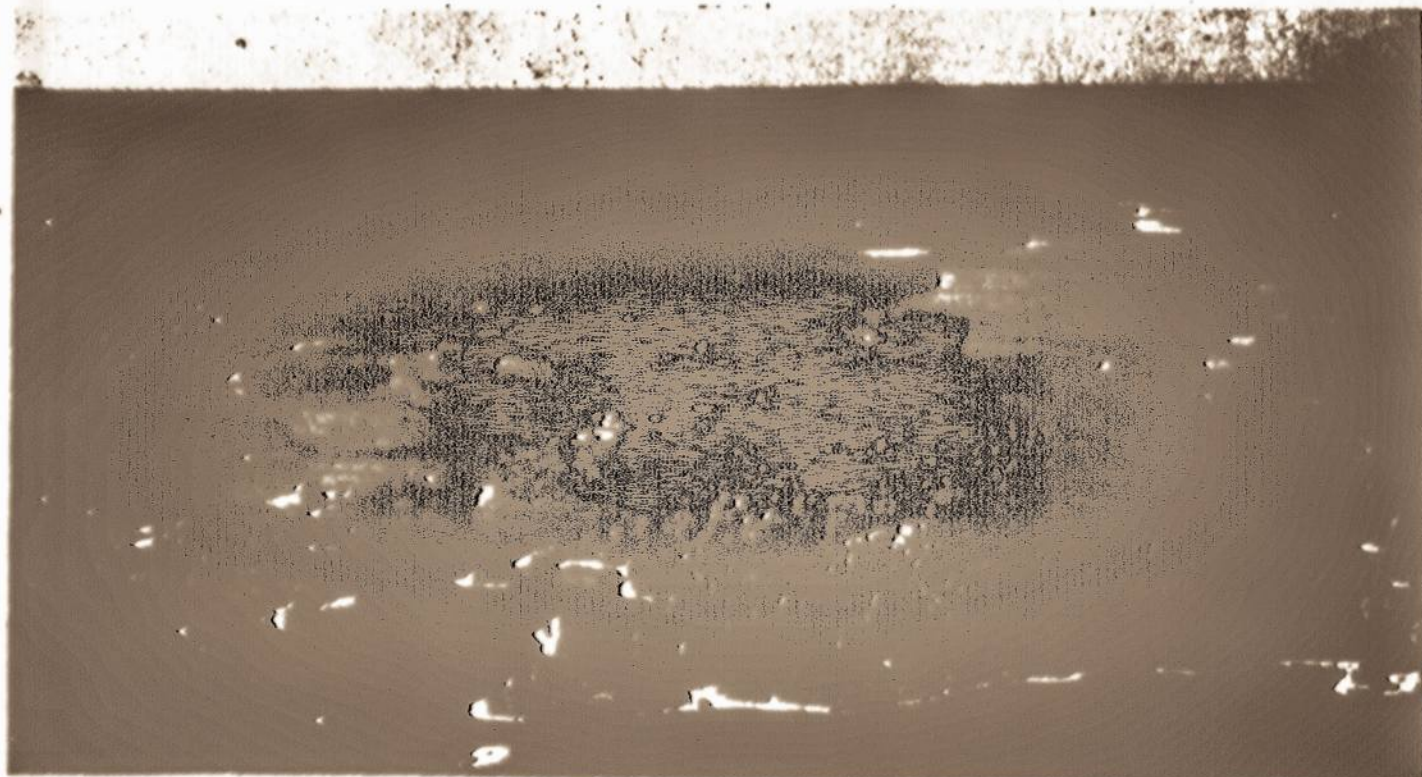
Iš perduodamų rusams sričių apie 400,000 Suomijos gyventojų buvo perkeldinti į laisvą nors ir sunkiai nuvargintą kraštą. Savo paskutiniamė išakyme maršalas Mannerheimas pareiškė:

"Taika tarp mūsų krašto ir Sovietų Rusijos pasirašyta... Taika, kuri perdavė Sovietų Rusijai beveik visas tas vietas, kur jūs lėjote kraują už tai, kas jums buvo šventa. Jūs nenorėjote karo. Jūs mylėjote taiką, bet buvote priversti stoti į kovą, kurioje jūs daug padarėte ir jūsų žygiui šimtmečiais spindės istorijos lapuose. Daugiau kaip 15,000 jūsų ginklo draugų nebegriž į savo namus, bet jūs taip pat sudavėte kietą smūgį, ir jei 200,000 mūsų priešų guli sniege, mirtinomis akimis žiūrėdami į mūsų žvaigždėtą dangų, tai ne mūsų kaltė."

Suomijos laisvės kovų didvyris maršalas Mannerheimas, po karo išrinktas valstybės prezidentu, mirė 1946 m.

Po karo atstatyta moderniška bažnyčia.

Suomija - ežerų ir miškų kraštas.

VIENYBĖ, 1960 m. balandžio 1 d.

ALVARO FEIJO

G I M I M A S

Gimė.

Šiaudais prikimštoje lovoje,
tarp nešvarių pakulinių drobių,
senoje, apgrituvusioje lūšnojė.
Po trisdešimties valandų, motina stvėrė Kapuką
ir nuėjo į pakeles
prirauti Zolių
nuliūdusiai aviai.

O kūdikis paliko lūšnoje
vienas su sienų juodais dūmais
ir rusenančia ugnimi,
įspaustas į uogų rinkimo kašę,
nes tuose namuose
nebuvo lopšio.

Ir niekas nepasakoja kūdikio istorijos,
kuris neturėjo
nei karalių jam pagarbinti,
nei karvių jam sušildyti,
bet kuris tačiau turės
daugelį Herodų jam persekioti,
kuris neturės erškėčių vainiko,
bet vainiką durklų,
suvarytų ligi pat jo kūno
dugmo.

Niekas nepapasakos kūdikio istorijos,
niekas nevadins jo pasaulio išganytoju.

Išvertė P. GAUČYS

Alvaro Feijo, portugalų poetas, mirė 1941 m., tesulaukęs vos 25 m. Jo lyrika įieško temų tikrovės kontrastuose. P. G.

VIENYBE, 1960 m. balandžio 1 d.

V A I V A

Aš mažytė, aš Vaiva,
Kaiėjau aš iš dangaus,
Vieno klausiau tik žmogaus:
— Kur Šešupė ir Neris,
Gedimino kur piliis?
Vilnius, Kaunas, Alytus,
Nemunėlis kur platus? — —
Kur manoji Lietuva? ...

Tas žmogus buvo sava
Manęs laukusi mama.
Ji nušvitusi, linksma
Mane glaudė prie savęs...
Pajutau, mama nuves
Žemėn pasakų senų
Už Atlanto vandenų — — —
— Dukružėle, tai eiva...

Tiek pasakė man mama
Prie širdelės glausdama.
— Kai Jūratės būsim uoste,
Tu ištiesi dangų juostą
Ir matysim, kaip laisva
Bunda mūsų Lietuva.

Stasys Jakštas

60.III.16

V. Maželio nuotrauka

Dailininkas Adomas Galdikas savo parodoje su poetu Leonardu Andriekum. Galdiko paroda, turėjusi didelio pasisekimo, pratęsiama iki šio šeštadienio vakaro, balandžio 2 d. Paroda vyksta Feigl galerijoje, 601 Madison Avenue, New Yorke. Atidara kasdien nuo 9 iki 5:30 val. vak.

Prasideda Amerikos gyventojų surašymas

Pradedant balandžio 1 d., per dvi savaites, apie 160,000 gyventojų surašytojų (censorių) aplankys kiekvieną šeimą Amerikoje. Toks surašymas bus jau daromas apie 18-tą kartą. Kas dešimt metų, pradedant nuo 1790 m. pagal Konstituciją ir Kongreso Aktus, JAV gyventojai buvo Federalinės valdžios surašyti. 1790 m. valstybės ir teritorijos turėjo 3,929,214 gyventojus, neskaitant indėnų. 1960 metų census sukaupta faktus apie 180 milijonų žmonių. Šiais metais pirmą kartą JAV Censo Valdyba susitarė su pašto įstaigomis, kad jos kiekvienai šeimai ir butui pakliktų censo anketa, kuri turėtų būti išpildyta ir gatavai paruošta, kai censo valdininkas atvyks balandžio 1 d.

Informacija, kurią reikės įrašyti toje formoje, liečia vardą, adresą, gimimą, rasę, gimimo datą, vedybų statusą, kiekvieno asmens giminytės ryšį su šeimos galva. Toje formoje taip pat randasi keli klausimai apie namo tipą ir patogumus.

Šie klausimai bus patiekti kiekvienai šeimai. Tačiau tik kiekviena ketvirta šeima, aplankyta censoriaus, gaus namų klausimų anketą. Joje šeimos galva bus klausama apie šeimos narius, gyvenimo lygį ir apie patį namą. Ši anketa turėtų būti išpildyta per tris dienas, įdėta į specialų voką su jau įrašytu adresu ir (nereikalingo pašto ženkliuko) pasiųsta į vietinę censo įstaigą. Šie pradiniai klausimai bus klausiami kas ketvirtos šeimos ne dėl mažesnių išlaidų, bet dėl to, kad turint reikalą su milijonais žmonių statistinės klaidos paprastai yra labai mažos.

Visa informacija, surinkta censo žmonėms asmeniškai ir raštu, pagal įstatymą bus laikoma slapta. Jokia ki-

ta valdinė agentūra negali gauti šios informacijos iš censo valdybos. Bet kuris censo tarnautojas, suteikęs kurią nors informaciją, yra kandidatu į bausmę pinigais ar kalėjimu.

Censui atlikus informacijų surinkimo darbą, preliminariniai skaičiai bus paskelbti balandžio mėn. gale ir gegužės mėn. vietovėms, apgyvendintoms su daugiau kaip 10,000 gyventojų. Rudenį bus pradėti skelbti oficialūs skaičiai visoms JAV vietovėms, miestams, miesteliams ir kaimams.

Galutinas gyventojų skaičius kiekvienai valstybei bus įteiktas prezidentui ne vėliau kaip 1960 m. gruodžio 1 d. Valstybių gyventojų dydis nustatys kongresmanų skaičių kiekvienai valstybei.

Census reikškia daug daugiau negu tik JAV gyventojų surašymą ir apskaičiavimą. Jis surenka milžiniškas informacijas apie Amerikos žmones ir apie kiekvieną jos ekonominio ir socialinio gyvenimo fazę. Ši informacija yra plačiai vartojama valdžios, biznio, industrijos, darbo, civilinių grupių ir privačių agentūrų.

Censo daviniai atsakys į sekančius klausimus: kiek amerikiečių ginė užsienyje? Ar turi tėvus gimusius užsienyje? Kaip greitai auga Vakarai? Kiek padidėjo senesnio amžiaus žmonių skaičius? Kiek ūkininkų šeimų kraustosi į miestus? Kiek šeimų turi telefonus, automobilius, televizijos aparatus, radijus, skalbimo mašinas ir šaldytuvus? Kiek žmonių dirba, kokius darbus ir kiek uždirba?

1960 m. census tuo būdu duos platų vaizdą, kas įvyko JAV nuo pereinamojo prie 10 metų. Kiekvienos amerikiečių šeimos kooperacija yra gyvybiška, norint censą padaryti pilną ir, kiek įmanoma, tikslią.

DR. J. JANUŠKEVIČIUS

ŠIMTAMEČIO ATSIMINIMAI

(TĘSINYS)

Kėdainiai užima Lietuvos istorijoje žymią vietą jau vien dėl kunigaikščio Radvilos. Tapęs reformatų tikėjimo pasekėju, jis paremdavo tos naujos tikybos reikalus. Nuostabu, kad savo lėšomis pastatė Kėdainiuose netik reformatų, bet ir provoslavų bažnyčias, nors tų tikybų pasekėjų buvo nedaug. Reformatų bažnyčios rusyje buvo karstas su jo balzamuotu kūnu. Kunigaikščio Radvilos įsteigtoje spaustuviėje buvo spausdinama reformatų leidiniai. Kėdainių mokyklose bajorų vaikai gaudavo mokslą. Tos mokyklos garsią praeitį liudija dviejų augstųjų mūrai su vieno metro storumo sienomis. Mokinių tarpe Kėdainiuose galima buvo pastebėti panaši dvasia, kuri veikė ir Panevėžyje. Pamatę iškabas rusų ir žydų kalbomis, jie negalėdavo praeiti pro šalį. Tokios iškabos arba pranykdavo, arba būdavo papuostos gedulo spalvomis. Kėdainiuose, mano sūnui Algirdui vadovaujant, vieną naktį visos svetimomis kalbomis iškabos turėjo pakeisti spalvą. Mokytojas Geniušas sukūrė net scenos veiklą, kuriame tas įvykis pilnai atvaizduotas.

Man atvykus į Kėdainius, dar tebebuvo gyvas mokyklos provoslavų kapeilionas. Jis paminėjo paskutinį senosios Kėdainių gimnazijos direktorių grafą Račinską, kuris tą gimnaziją uždarius, persikėlė į Mintaują tenyksičiai gimnaziją uždarius, persikėlė į Mintaują tenyksičiai gimnazijai vadovauti.

Kadangi gimnazijos rūmai buvo užimti mūsų kariuomenės, mokslas galėjo prasidėti tik pirmomis spalio mėnesio dienomis. Šv. Jurgio bažnyčioje buvo atlaikytos pamaldos prieš mokslo pradžią, į kurias atvyko ir Švietimo Ministeris Juodakis. Būs ne pro šalį paminėti, jog Šv. Jurgio bažnyčia buvo pastatyta Vytauto Didžiojo. Tuo metu miesto ir apylinkės gyventojai vartojo lenkų kalbą (1922-3 m. laikotarpyje).

Kai 1923 m. buvo įsteigta Vilniui Vaduoti Sąjunga, man buvo pavesta įsteigti jos skyrius Dotnuvoje, netoli Kėdainių. Vietinio valsciaus viršaičio

skelbimu, prisirinko pilna raštinė. Po mano ilgos kalbos apie Sąjungos uždavinį ir svarbą, priėjo prie manęs viršaitis ir pranešė, kad tik jis ir raštininkas temoka lietuviškai ir juos abu gyventojai supranta tik lenkiškai. Į mano klausimą, kodėl jis man to nepasakė anksčiau, jis pabrėžė, jog bijojęs. Reikėjo, žinoma, kalbą pakartoti lenkiškai, kas ir paskatino keliasdešimt dotnuviečių įsirašyti į Sąjungos narius. Dotnuvos apylinkėje buvo želmų, kurių vieni nariai vadinosi lietuviai, nors šios kalbos nemokėjo, o kiti priklausė prie lenkų šalininkų. Pavyzdžiui gali būti broliai Kvintos. Jų dvaras apėmė apie 300 hektarų. Mykolas Kvinta tarnavo savanoriu Lietuvos kariuomenėje, o jo brolis pabėgo į lenkų pusę ir į Lietuvą nebegrįžo. Vykdamas žemės reformą, man teko tarpininkauti, kad Mykolui būtų paliktas visas dvaras, kaip pavyzdingas ūkis. Tą dariau todėl, kad Mykolas buvo baigęs užsienyje žemės ūkio akademiją ir jo dvare viešpatavo pavyzdinga tvarka.

Dotnuvoje buvo didelis dvaras, kuris prieš pirmąjį pasaulinį karą priklausė rusui Stolypinui. Sumanęs įsteigti žemės ūkio mokyklą, jis pastatė didžiulius rūmus ir šalia jų cerkvę. Lietuvos valdžia tą dvarą konfiskavo ir įsteigė žemės ūkio akademiją, kuri dar ir dabar lankoma Lietuvos jaunimo.

Kėdainių gimnazija iš pradžių buvo išlaikoma apskrities valdybos, kurios pirmininku buvo buvęs rusų kareivis Rybelis. Jis norėjo kisti į gimnazijos reikalus, bet patyręs mano savarankiškumą, pradėjo ministerijai pranešinėti nepalankių žinių. Kol buvo ministeriu Juodakis, Rybelis nieko nepesė. Ministeris atsakė, jog gimnazija vedama pavyzdinčiai ir jis visa kuo patenkintas.

Kaip žinia, kasdieniam žmogui, iškilusiam į augstą vietą, išauga sketera. Tą įrodė ir Rybelis. Nors kino teatras buvo arti jo būstinės, jis ten neidavo pėsčias, bet važiuodavo apskrities valdybos arkliais, kurie turėjo laukti, kol apskrities viršininkas pabaigs gerėtis nauju filmu. Kai netrukus vidaus

reikalų ministeris paskelbė, kad apskrities viršininkas turi būti skiriamas vidaus reikalų ministerijos, Rybeliui teko pasitraukti. Tačiau pasitraukdamas, jis sukėlė apskrities valdybos pareigūnus, kurie pareiškė protestą ir streikavo. Sužinojęs, pasiunčiau į laikraštį straipsnį, kuriame paminėjau, kad apskrities valdyboje kilo revoliucija. Apskrities valdybos pirmininkas liko užgautas. Gindamas Lietuvos Nepriklausomybę, kaip, jis sakė, nustojęs vadovavimo vietos. Kuomet ir kokiomis priemonėmis gynė jis nepriklausomybę, niekam nebuvo žinoma. Ar jis tai galėjo daryti, tarnaudamas rusų kariuomenėje?

Tapus dr. L. Bistrui, šv. ministriu, Rybelis atnaujino savo agitaciją. Dr. L. Bistras bijojo kairiųjų pažintų žmonių ir pataikaudavo jiems. Tą patvirtino ir Kėdainių rajono pradžios mokyklų inspektoriaus pataikavimas Rygeliui. Kėdainių pradžios mokykloje mokytojavo p-lė M., kuri gyvenė pas savo seserį, gydytoją S. Zmoną. P-lė M. buvo labai dievota ir tai nepatiko liberalui — mokyklų inspektoriui. Po kurio laiko jis nutarė p-lę M. perkelti į kitą vietą. Ji kreipėsi į vietinį kun. dekaną, prašydama tarpininkauti, kad ją paliktų Kėdainiuose. Kun. dekanas nuvyko pas ministerį ir gavo jo pritarimą. Bet vis dėlto pradžios mokyklų inspektorių perkėlė p-lę M. į kitą vietą. Tada kun. dekanas aplankė vėl ministerį ir paminėjęs jam pažadą, pareiškė, kad jis turėjęs teisę patikėti ministerio žodžiais, bet buvęs apvilintas. Dr. L. Bistras tada pasakė, kad jis pasiskirs į Kėdainius kitą mokyklų inspektorių. Bet tas reikalas ir paliko status quo.

Pažinęs dr. L. Bistrą nesavarankiškumą, priminiau jam kun. dekaną nuomonę, bet ministeris, neduodamas atitinkamo paaiškinimo, atsakė, kad matęs kun. dekaną "landžiojant pas jį." Kaip įvertinti tą bylos eigą, palieku spręsti skaitytojams.

Kad Šv. Ministerija bijojo apskritai liberalų, priminsiu dar vieną įvykį. Matyt, norėdamas patenkinti apskrities valdybos pirmininką, ministeris mane perkėlė į Veiverius, kur buvau paskirtas keturklasės mokyklos ir mokytojų kursų vedėju. Dar nepakeitęs savo vietos, nuvykau į šv. ministeriją pasiteirauti, kuomet turiu pradėti darbą Veiveriuose. Kalbant su viceministeriu, gavau išėjimą, kad aš nesirodyčiau Veiverių

mokyklos vedėjui. Ar galima perimti ištaigą, nesusiūrus su jos viršininku?

Tuo metu Kaune vyko Katalikų Veikimo Centro narių suvažiavimas. Priklausydama tai organizacijai, aplankiau susirinkimą ir, gavęs žodį, pabrėžiau katalikų nuolaidumą santykiuose su valdžia. Ta proga priminiau ir mano perkėlimą be jokio reikalo. Tos dienos sesijoje buvo viceministeris Valadka, kuris mano žodžius perdavė dr. Bistrui.

Nuvykęs į Veiverius, radau taiką. Kaikurie mokytojai gyveno mokyklos kambariuose, nieko nemokėdami. Mokytojo K. kambarys buvo prie sodo, ir jis tuo pasinaudodamas, užvaldė šalia lanko esančią obelį, naudodamasis jos vaisiais vienas pats. Mokyklos pirtis buvo užimta mokytojos L. karvės. Ta pirtis ilgą laiką niekam nebuvo prieinama. Minėto mokytojo K. žinioje buvo mokyklos išvietės raktas, ir kiti mokytojai buvo priversti naudotis mokinių išvieta. Vokiečių kalbos mokytojui trūko paprasčiausių kalbos žinių. Netrukus teko susekti tokios padėties priežastis. Pasirodė, kad mokyklos vedėjo santykiai su juo tarnaitė buvo įtartini. Ta tarnaitė, išdrąsinusi, pradėjo kisti į mokyklos reikalus. Kad užčiauptų lūpas mokyklos bendradarbiams, jis pataikavo jiems visiems. Pirmiausia nukreipiau savo pastangas iškraustyti pirties "gyventoją," o paskui mokytojus iš mokyklos kambarių. Ar reikia abejoti, kad tai nesukels opozicijos? (Bus daugiau)

JÓSEPH ANDRUSIS INSURANCE

Perkant - parduodant namus, ar išnuomojant butus, įvairiaisiais reikalais, federalinių ir valstybinių taksų (Income Tax) užpildyti, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders),

KREIPTIS

HAVEN REALTY

87-09 JAMAICA AVENUE
Woodhaven, 21, N. Y.
Telefonas: VIRGINIA 7-4477
Kasdien 9 val. ryto iki 9 v. v.
Sėkm. 1 val. p. p. iki 5 v. vak.

UNIVERSAL SAVINGS

DABAR MOKA

4 1/4%

DIVIDENDO

UŽ APDRAUSTUS
SHARE ACCOUNTS

ŠERŲ SĄSKAITOS
INVESTMENTUS

Uželkite šiandien arba telefonuokite tuojau, kad galėtumėte gauti didesnę nuosimti už savo santaupas.

UNIVERSAL SAVINGS & Loan Association

1800 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO, ILLINOIS
TELEFONAS: HAYMARKET 1-2028

VISOS TAUPYTOJŲ SĄSKAITOS APDRAUSTOS IKI \$10,000.00

BANGA TELEVISION

VYT ZELENIS, Savininkas
3423 FULTON STREET
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-0349

Parduodama: televizija, radijas, Hi-Fi stereo fonografai, dulkių siurbiai, oro vėsintuvai. Didelės nuolaidos Admiral ir Motorola aparatams. 40 nuosimčių nuolaidos Blaupunkt vokiškiems Hi-Fi.

Taisoma televizija, stereo Hi-Fi bei radijas. Darbo valandos kasdien iki 7 val. vak. Penktadieniais iki 9 v. v.

WILLIAM J. WITKUS

SENAS ŪKIS

IVAIRENYBĖS

Arklis buvo šunies dydžio...

Žirgas ir daina senovėje buvo geriausi lietuvių draugai. Senovės lietuvių kare jodavo ir gindavo savo šalį raiti. Dainomis apdainuodavo kartais ir labai vargingą savo gyvenimo dalį ir tuomet ji atrodydavo lengvesnė. Lietuvis mylėjo žirgą visa širdimi ir jo gražumu bei ristu didžiudavosi. Juk daugelyje lietuviškų dainų vis įpinamas lietuvių žirgo bendravimas. Juose apdainuojamas jaunas bernuželis, ant risto žirgo bejojantis karužė, ar pas mergelę ir kiti žavingi raitininko žygiai.

ZIRGO PRAEITIS

Žirgo (arklio) praeitis yra daug tyrinėta. Jau priešistoriniais laikais žmogus panaudojo arklių savo reikalams. Jo toks likimas -- žmogui padėti. Tačiau šiame technikos amžiuje žirgas nuo žmogaus vėl nutolo.

Pirmieji žirgo tyrinėtojai tvirtina, kad pradžioje arklis buvo labai mažas, tiksliau o vėliau šunies dydžio. Tačiau per tūkstančius metų arklio morfologija keitėsi ir jis augo į puikų tvarinį. Tvirtinama, kad anais senais laikais arklis turėjo penkis pirštus, bet pamažu jų skaičius mažėjo ir liko stipri kanopa, kuri leidžia arkliui pakelti vis didesnę svorį.

ARKLIO NAUDOJIMAS

Senovėje arklis buvo naudojamas maistui, paskiau pasidarė žmogaus draugu. Jis užtikamas visuose pasaulio kontinentuose, kur tik gyvena žmogus. Arklys prisitaiko visokioms klimato, įvairiausiai žemės paviršiumi, atlieka įvairius darbus. Jis balnojamas, kinkomas, jis neša krovinius, sunkiai traukia plūgą bei akėčias ir t. t.

Senovėje riteriai su arkliu dalinosi savo garbe, ūkininkas rūpestingai, karys -- savo laimėjimais.

HEROJŲ VARDAI

Senovės Romoje ir Graikijoje žirgų vardai buvo siejami su herojų vardais. Tarp kitų, legendos iskelia šiuos Hetero arklių vardus: Podorge, Aethon, Lampos. Istorinis Bucephalus, kurio greitis ir ištvėrmė daug kartų išgelbėjo Aleksandro gyvybę.

Be to, arkliui duodama įvairių palyginimų. Pavyzdžiui, mitologija arkliui duoda Neptūnui, Mahometas jį padaro vėjo ir deivės Eponos sūnumi, galams jis jų globėjas.

Arklis simbolizuoja karą, bet poezijoje Pegasas gimęs iš Medūzos yra įkvėpimo šaltinis.

LEGENDOS

Ko tos legendos nepripasakoja apie arkli. Pelopsas, norėdamas gauti Hipodamijos ranką, kuri pažadėta nugalėtoji lenktynių vežimais, išgauna iš Neptūno sparnuotus žirgus, kurie jam laimi jo meilės objektą. Visiems žinomas Trojaus arklis, klastingiausias iš visų girdėtų. O Kaligulos arklis paskelbiamas konsulu, Anglijos karalius Ričardas III Bosworth kautynėse šaukė: "Arklis, arklis, mano karalystė arkliui."

Taip pat arklis vaizduojamas sujungtas su kitais gyvūnais: hippo-campai-arklys su žuvies uodega, centaurai, hipogrifai -- pusė arklio, pusė grifo (paukštis) su galingais sparnais, tai būtybės vaizduojančios nuostabų greitį.

Vadinasi, visose tautose ir visais laikais arklis buvo meno ir poezijos šaltinis.

Jo garbei būdavo ruošiamos šventės hippokratijos, per kurias gražiai papuoštas, apsaugytas gėlėmis arklis būdavo pagerbiamas, kaip koks karalius.

ZMOGAUS TARNAUTOJAS

Arklis visuomet ir visapusiškai buvo žmogaus tarnautojas. Žmogus, pritaikydamas ypatingus atrankos darbo metodus, pašalindamas pasitaikančias ligas, arkli pritaikė įvairioms specialybėms.

Karas, žemės darbas, transportas, tai vis sritys, kuriose arklis plačiai buvo panaudojamas. Be to, jis naudojamas mėsai, o jo kūne gaminamas serumas prieš difteriją išgelbėjo milijonus žmonių gyvybių.

J. MIŠKINIS

PASAULYJE...

Sacramento Union išėjo skelbimą, kuriame Fred Hennigan, 22 m. amžiaus, pasiūlė parduoti vieną savo akį už 15,000 dolerių. Pinigai jam reikalingi skoloms sumokėti.

• Dr. Wernher von Braun, Amerikos raketų ekspertas, pareiškė, kad netrukus bus pagaminta 50,000 svarų erdvės lėktuvas, kuriuo du žmonės galės aplink mėnulį ir sugrįžti atgal.

• Gen. Franco ir pretendentas Ispanijos sostą Don Juan de Bourbon susitikę Portugalijos pasienyje ir tarėsi dėl monarchijos atsteigimo Ispanijoje.

• Jungtinės Arabų Respublikos prezidentas Nasseris atvyko trylikos dienu vizitui į New Delhi, Indijos sostinę, kur jis buvo entuziastiškai priimtas.

• Komunistinė Kinija ir Sovietų Sąjunga pasirašė Peipinge naują prekybos sutartį.

• Jungtinių Tautų Saugumo Taryba pradėjo svarstyti Pietų Afrikos Unijos klausimus, susijusius su Pietų Afrikos Unijos juodųjų riaušėmis ir valdžios represijomis.

• Iš Kairo pranešama, kad šį mėnesį Alžerijoje, kovoje su sukilėliais, žuvo 4,729 prancūzų kareiviai.

SKAITYTOJAI

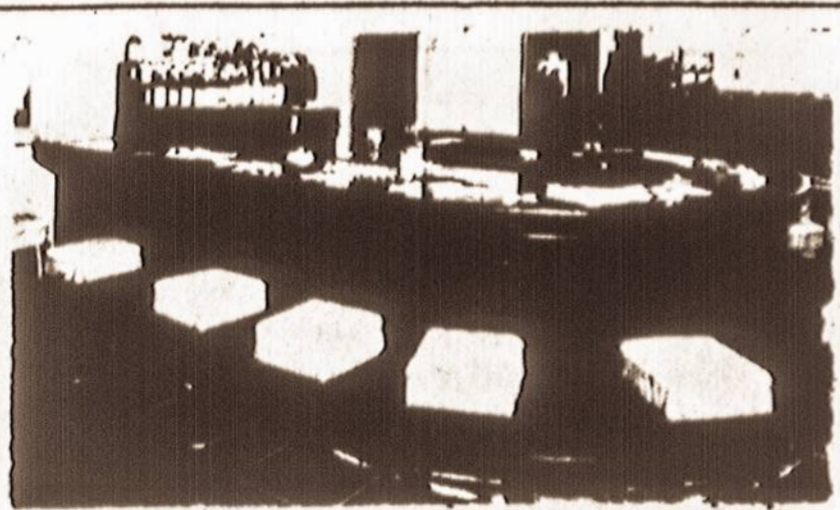
Remkite tuos biznierių, kurie skelbiai Vienybėje, nes jie tuo būdu remia Jūsų laikraštį.

Festival

RESTORANAS IR BARAS

40 EAST 26th STREET
NEW YORK CITY
Telefonas: MU 3-2928

Gerai pietūs ir vakarienė
- jaukus baras -
salė susirinkimams -
vestuvėms ir pobūviams
Gali tilpti 200 žmonių
Lietuviškiems suėjimams
NEMOKAMAI

VACYS STIPONIS, Savininkas

KAM KO TRŪKSTA

ANYKSTĖNAMAS

...trūksta (telsingiau — parduotuvėse nė su žiburiu nerasi) rašomojo popieriaus, vokų, trintukų ir kitų kanceliarinių prekių. Kol prekybininkai prisirengs šias prekes atvežti iš sandėlių, patarime, kaip išsiversti be jų:

a) Maisto produktų parduotuvėse pirkinius įvyniokite į atsineštą laikraštį, o gautą baltą popierių išdėdžiai parsineškite namo ir rašykite jame, kiek tik širdis geidžia!

b) Laiškus siųskite be vokų, sulankstę į trikampius. Ir toks laiškas pasieks adresatą. Tai užgrūdintas ir išmėgintas būdas.

c) Galima išsiversti ir be trintukų. Trinkite su pirštu. Tai amžinas, niekada nesudylantis trintukas.

Tai gi, išėjus iš padėties yra!

P. GEGUTĖ

Anykščiai

KĖDAINIEČIAMS...

...trūksta darželių, kuriuose, išeidami į darbą, tėvai paliktų vaikučius. Vasarą buvo truputį geriau. Nuveda mama vaikus į kokios nors tetos rūtų darželį, aptvertą tvorele, kur vištos ir žvirbliai kapstosi, užrakina vartelius ir išeina į darbą. Niekur iš ten vaikai nepabėgs. Na, o žiemą jau blogiau...

Prašo, prašo vaikučiai, kad pastatytų dar nors vieną darželį. O miesto galvos jiems atkerta:

— Per maži dar jūs spręsti valstybinius reikalus!

J. ANTANAITIS

Kėdainiai

GRUZZŲ KOOPERATYVO VALDYTOJUI

trūksta... (negalvokite nieko blogo!) — noro vienodal prekėmis aprūpinti visas parduotuves. Kažko jis įtūžęs ant Šiupylų apylinkės parduotuvės vedėjos... To pykčio dėka šios parduotuvės lentynos apytušės: druskos, degtukų, muilo — nors užsimuš, negausi!

Zmonės kalba, kad, kai Valiukui dings pyktis, parduotuvės lentynose atsiras prekių.

J. JONAS

Siaulių raj.

AREŠTUOKITE ARKLĮ

Nelabai seniai Zarasų m. namų valdytojas Vilkauskas kreipėsi į milicijos skyrių, reikalaujamas: „areštuoti arklį... Pasirodo, arklis nušaltęs tuo, kad savavališkai pakeltė gyvenamąją vietą ir nestregistravęs apsigyveno Kauno gatvėje pas tūlą pilleit.

Nors arklis ir turi didelę galvą, bet savo kaltes niekaip nesupranta.

J. Žičkus
I. Trimalovas

Zarasai

NUGIRSTI POKALBIAI

KUO SPEKULIJANTAS PANASUS Į BALANDJĮ

— Ogi tu, kad abu mėgstai gyventi mieste ir maitintis iš svetimų rankų...

TAI SUAUGUSIŲ NELEČIA...

— Kodėl laužai medelius? Ar gi nematai užrašo, draudžiančio tai daryti?

— Užrašas įspėja vaikus, aš gi jau suaugęs...

J. VASILIAUSKAS

PADĖKA

UKMERGĖS RAJONO VIETINIO ŪKIO VALDYBAI

Nupirkome iš jūsų vienuolika tūkstančių (pirmos rūšies) cementinių čerpių. Apdengėme pirmąs ligoninės infekcinio skyriaus stogą. Pirmąs rūšies jūsų čerpės taip gerai praleidžia vandenį, kad net miela žiūrėti. Siemet stogo dangą keisime. Prašome atsiųsti dar vienuolika tūkstančių, tik ne pirmos, o trečios rūšies. Gal pigiau atsieis?

Troškūnų raj. Vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas
V. BRUSOKAS
Troškūnų Statybos-Remonto kontoros viršininkas
J. VITAS

PASITARIMAS KROKIALAUKYJE

ALYTUS. Sviesto gamyklos Krokialaukyje ceche suvesti metiniai bekonų auginimo rezultatai. Bekonų penėjimo čempionu vienbalsiai pripažintas cecho vyr. meistras Mykolas Styra. Gavęs iš gamyklos kelias tonas pasukų bei lardų, jis nupenėjo ir pardavė septynetą bekonų. Negalutiniais duomenimis, po keturis bekonus pardavė cecho buhalteris Kairaitis Jonas ir darbininkas Šmitas Vladas. Ekspeditorius Krutulis Vaclovas truputį atsilieka. Į Alytaus gyvulių bazę jis pristatė tik tris bekonus, o Venteris Bolius, laborantas, — du.

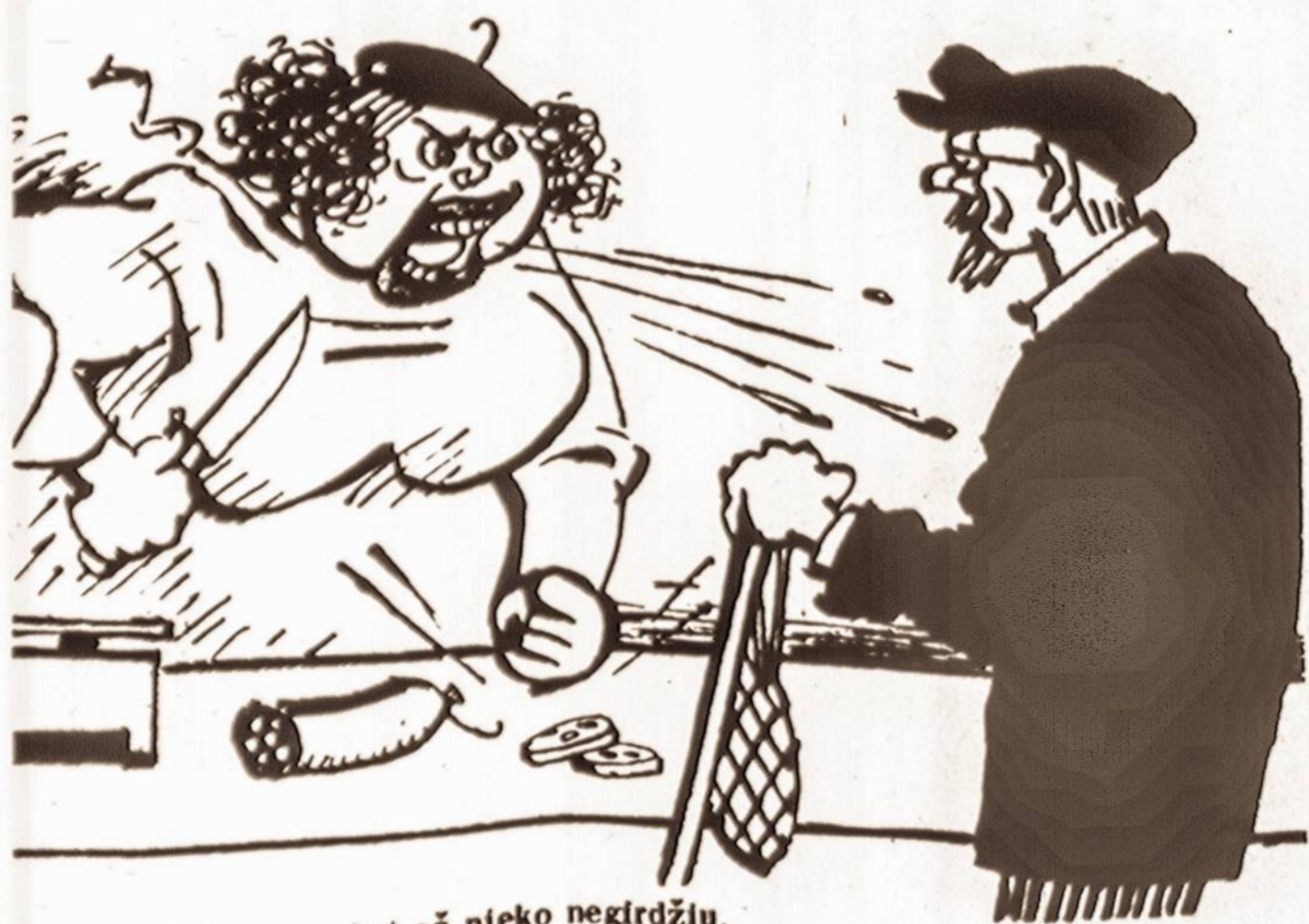
Reikia pažymėti, kad pieno atliekų Krokialaukyje cecho darbuotojams iki praėjusių metų lapkričio trisdešimtos teparduota dvidešimt šešios tonos su viršum. Ne du šimtai šešiasdešimt, o dvidešimt šešios. Todėl neuostabu, kad jie negalėjo nušerti ir parduoti, sakysime, po septyniadešimt kiaulių. Atitinkamos organizacijos į tai turėtų atkreipti rimtą dėmesį ir sudaryti sąlygas, kad šiais metais Styra, Kairaitis, Šmitas bei kiti Krokialaukyje „fermeriai“ bekonų galėtų nupenėti kur kas daugiau. Krokialaukyje pavyzdžiui, atrodo, laikas prie visų sviesto gamyklų steigti privačius kiaulių penėjimo punktus.

Tokią išvadą priėjo Krokialaukyje „fermeriai“, suvedę privataus bekonų penėjimo pieno atliekomis rezultatus.

L. BAKSYS
(Mūsų spec. koresp.)

UŽUOJAUTA

Prienų rajono Birštono tarybinio ūkio darbininkai
J. KEDERIENEI
Kūriminės varytojų darbus kolektyvas reikiama kuo giliausia užuojauta Jums, sese puslitrėje, patekus į bloga lemiančias Kauno milicijos rankas su trisdešimčia litų naminės.
Savo liūdesį skandinėjame drumzlinėje naminėje —
BROLIAI IR SESĖS IS PO RUKSTANČIO BRAVORO

Atsiprašau ponis, bet aš nieko negirdžiu.

FIRE - AUTO - LIABILITY - LIFE

ROBERT F. NARK

APDRAUDOS SPECIALISTAS

26 Court Street, Brooklyn 1, N. Y.

Telefonas: MAin 4-6400

700 Caroline Avenue

N. Valley Stream, N. Y.

Tel. Valley Stream 5-0783

- BULGLARY - COMPENSATION - HEALTH - ACC. HOUSEHOLD

Park Florist

MATTHEW MAŽEIKAS SAVININKAS

Geles pristatomos i bet kurias pasaulio vietas.

80-15 JAMAICA AVENUE

WOODHAVEN 21, N. Y.

Telefonas: VIrginia 9-3112

Skaitytojai, kurių prenumerata baigėsi, ar greitai laiku baigsis, maloniai prašomi naudoti šį kuponą, siunčiant savo mokėstį.

(Kada jūsų prenumerata baigiasi — žiūrėkite greta savo vardo ir adreso laikraštyje.)

VIENYBE

192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y.

Siūnciu prenumeratą už Vienybę:

- Už tris metus \$15.00
- Už du metus \$12.00
- Už vienerius metus \$7.00

Vardas _____

Adresas _____

Miestas _____

Zona _____ Valst. _____

VIENYBĖ, 1960 m. balandžio 1 d.

Kas valgo daržoves - nesensta

Buvo laikai, kada pagrindinis žmonių maistas buvo mėsuose randami riešutai, obuoliai, kriaušės, uogos, grybai ir kita. Aple tuos laikus mes dažnai kalbame, kad tada žmonės buvo stipresni, sveikesni, kad šimtą metų jie gyveno. Žinoma, šita nuomonė yra kiek perdėta, tačiau joje yra daug ir tiesos. Dabar jau mėsas neabejoja, kad augalinis maistas yra labai sveikas ir geras, o maitinimasis tokiu maistu tikrai gali žmogaus gyvenimą pailginti.

KAS GERIAU, MĖSA AR DARŽOVĖS?

Praejusiam šimtmetyje augalinis maistas buvo mažiau vertinamas, nes padaryti žmogaus maisto tyrinėjimai parodė, kad žmogaus organizmui būtina reikia baltymų, riebalų ir angliavandenių. Šiuos baltymus ir riebalus kaip tik galima rasti gyvulių kilmės produktuose, t.y. mėsoje, plene, kiaušiniuose, o angliavandenių gauname duonoje. Taigi ir buvo padaryta lyg išvada, kad žmogui reikia maitintis gyvulių kilmės maistu, būtent: mėsa, plenu, sviestu, kiaušiniams, daržovės vaisiai pasidarė mažai vertinamas maistas.

Tačiau jau pradžioje dvidešimtojo šimtmečio šita nuomonė pradėjo keistis, nes pasirodė, kad toks maitinimasis tik mėsa yra negeras. Vėlesni tyrinėjimai parodė, kad nors žmogui ir reikia riebalų, baltymų ir angliavandenių, tačiau jų vienų dar nepakanka, bet reikia dar ir kitų medžiagų, kurių pirmieji tyrinėtojai nepažino ir neįvertino.

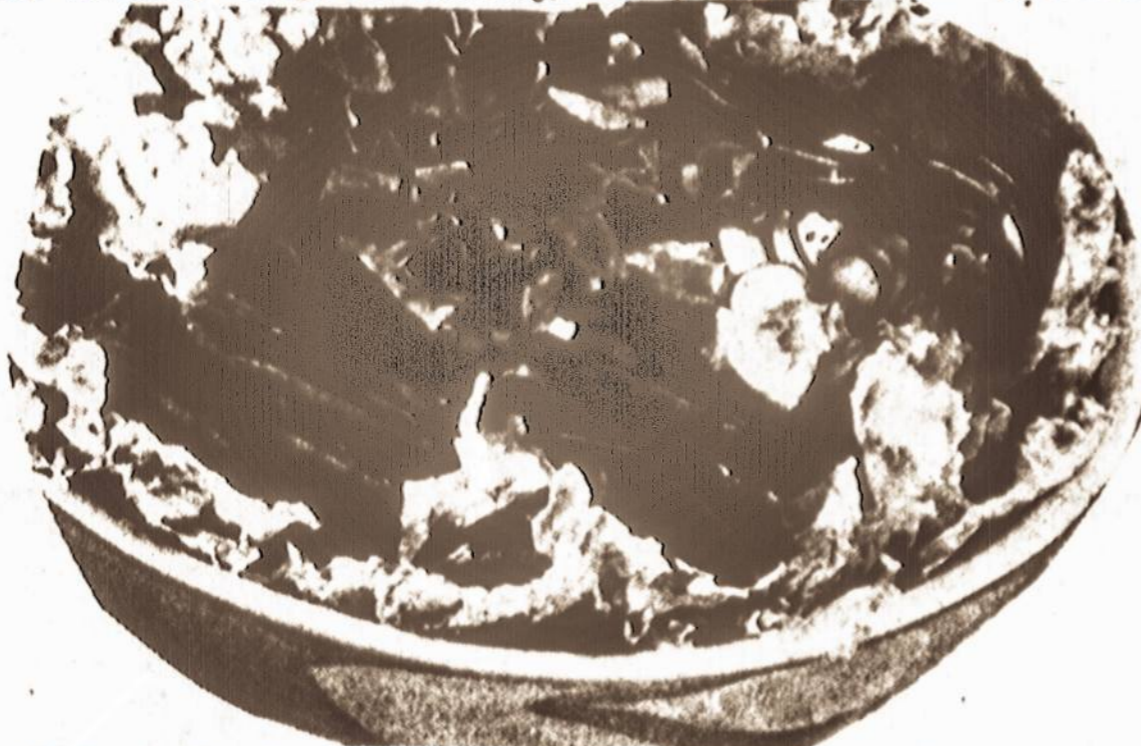

ĮVAIRIOS DRUSKOS IR VITAMINAI

Tos anksčiau nepažintos medžiagos pasirodė besančios įvairios druskos ir vitaminai. Be jų žmogaus organizmas negali normaliai augti ir vystytis. Šios medžiagos netikėtai skatina visapusiškai pilną žmogaus organizmo vystymąsi, bet jos apsaugo nuo įvairių ligų. Pavyzdžiui, žinoma mums angliska arba rachito liga. Tai yra kaulų liga, kojų kraivumas ir t.t., kuri dažniausiai atsiranda dėl vitaminių stokos. Ta liga gydoma, kai kurių gydytojų tvirtinimu, tikrai žaliais vaisiais, daržovėmis saulės sviesa (spinduliais). Yra ir daugiau ligų pagydomų tik vaisiais. Taigi be baltymų,

riebalų ir angliavandenių žmogaus maiste turi būti dar vitaminų ir įvairių druskų. Be druskos sveikas ir stiprus žmogus taip pat negali būti. O druskos ir vitaminai daugiausia randami daržovėse ir vaisiuose. Be to, juose yra dar ir angliavandenių, baltymų (kai kurios daržovės gan daug) ir riebalų. Be to, daržovės yra daug lengviau virškinamos, o tuo pačiu ir daug geriau sunaudojamos negu mėsa. Daugelis gydytojų tvirtina, kad maitinantis daržovėmis žmogus taip greit nepasenta, neišikvoja ir nenuvargina savo organizmo, kai maitindamasis mėsa.

Todėl norėdami sveiki ir jauni būti, turime būtinai daugiau valgyti šviežių ir nekonservuotų daržovių. J. MKS.

Žalių daržovių patiekalas pietums yra gerai sveikatai ir... liemeniui.

Lietuviškoje Chicagoje

Kovo 27 d. Lietuvių Auditorijos mazoje salėje įvyko 1918-1920 metų Lietuvos Kariuomenės Savanorių - Kūrėjų S-gos Chicago skyriaus metinis susirinkimas. Dalyvavo tik 20 asmenų. Pirmininkavo M. Klika. Išklausyta buvusios valdybos veiklos pranešimas ir Kontrolės Komisijos raportas. Pasigūnėta ir net pasikartėtuota, bet valdybai jokių priekalpių nepadaryta. Rinkta nauja Skyriaus valdyba: J. Vilutis, J. Kanisaukas ir J. Mockaitis. Po oficialios dalies buvo "draugiškas alutis", kurio metu pabendrauta, padainuota. Susirinkimas baigta tauro himnu.

Šiuo metu korespondenciniu būdu vykdoma ir LKSK S-gos Centro Valdybos rinkimai.

Savanorių Kūrėjų organizacija, deja, nyksta. Mat, čia nėra prieauglio. 1918-1920 metų Lietuvos kariuomenės, nors ir kaip besilaikytų, negali atsispirti laiko veikimui. Visi jau gerokai pasenę. Kasmet susirinkę vis pagerbiame mus palikusius ir išvykusius amžinam poilsiui.

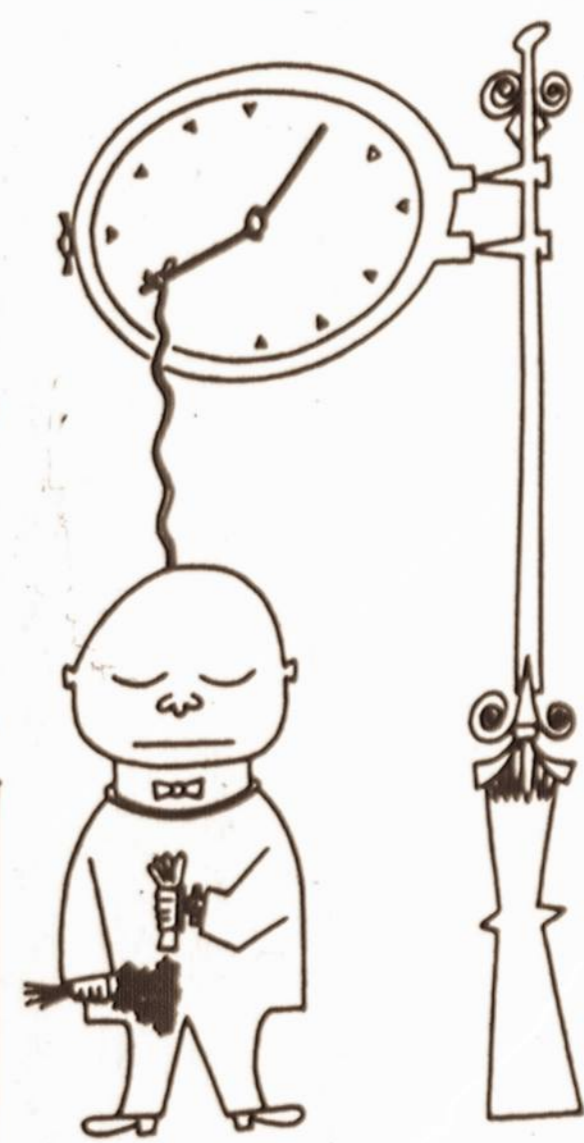
Gaila, kad taip negirdom praėjo savo metu buvęs šikeltas spaudoje klausimas apie organizavimą savanorių - kūrėjų palikuonių organizacijos.

Be einamųjų reikalų buvo paskaita, "Pinigų investavimas į nekilnojamąjį turtą," kurią skaitė dr. J. Dauparas. Gana vaizdžiai įrodė, kad gerai darą tie, kurie sutaupe kiek pinigų investuoja į nekilnojamąjį turtą. Praktiškiausia esą pirkti didesnius - bent 20 butų namus. Tokie, kaip sakoma "patys apsimoka" ir duoda pelno savininkui. Paskaitininkas nuviliotai įvairius teisinius, komercinius bei praktinius klausimus už ir prieš paskaitos idėją. Tuo reikalu labai vertingą žodį tarė ir finansininkas J. Kazanauskas, toje srityje turįs ilgalaikį patyrimą.

Kaip paskaita visi buvo patenkinti, taip vieno skyriaus nario, pastuliusiojo tam tikrais atvejais skyriaus nariams taikinti "sankcijas," buvo ir priešingų nuomonių. Visada šaliau ir giliau sugebąs pažvelgti į reikalus. T. Blinstrubas nedviprasmiškai pasisakė prieš kokias nors sankcijas, paminėdamas, jog narių tarpe yra žmonių kelis mėnesius be darbo. Gaila tokių "veikėjų," kurie vis dar neužmiršta, kad dabar čia į organizacijas ateina žmonės ne dėl kokių nors "sankcijų" baimės... K. UOG.

Kovo 26 d. B. Pakto salėje įvyko A.L.T. S-gos Skyriaus susirinkimas.

Pirmininkavo inž. Vėbra. Be eilės įvairių reikalų, svarstyta ir nutarta skirti stambesnę auką busimam pasaulinės prekybos parodos Lietuvos paviljonui įrengti. Pabrėžta darnus bendradarbiavimas su PLB Chicago apygarda, kuriai pirminkauja veiklus p. Jasaitis.

LISAUSKO MAISTO KRAUTUVĖJE VISKAS lietuviška - sūriai, duona, rūkyti kumpiai, skilandžiai ir kitokie gardūs daikiai.

PREKES SIUNČIAME IR PER PAŠTĄ (išpildykite ir atsiųskite šį kuponą)

Prašau siųsti..... (Pažymėkite prekę)

Adresas.....

Petras Lisauskas

64-09 CLINTON AVENUE, MASPETH, N. Y.

Tel. TW 4-8087

NELAUKITE IKI NAMAS PRADEDA DEGTI... APSIDRAUSKITE DABAR!

Visais apdraudos reikalais kreipkitės pas: ROBERT F. NARK

26 Court Street Brooklyn 1, N. Y. Tel. MA 4-6400

700 Caroline Avenue N. Valley Stream, N. Y. Tel. VA 5-0783

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue BROOKLYN 8, N. Y.

Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis) 41-40 74th Street JACKSON HEIGHTS, N. Y. Telefonas: NEWton 9-6620

Dorion's

MFG'S OUTLET STORES, INC.

Mūsų krautuvėje gausite viską kas reikalinga artimiesiems Tėvynėje: vilnonės, silkines ir kitokios medžiagos žemesnėmis kainomis, negu kitur. Be to, medžiagos namu papuosimui: fiberglass ir kt.

148-09 JAMAICA AVENUE JAMAICA 35, N. Y. (Išlipi Sutphin Blvd. stotyje) Tel. AXtel 7-6082

Vienybės skaitytojai perkantieji medžiagas siuntiniams į Lietuvą GAUNA 10% NUOLAIDĄ.

White Horse Tavern

BARAS, RESTORANAS IR SALE PRANAS, BRUČAS, Savininkas Duodami polaidotuviniai pietūs

86-16 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y. Telefonas: VIRginia 6-9519

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADZIUNAS, Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona Pyragai vedybiniam ir kitokiems pokyliams

Patarnavimas sąžiningas ir greitas 36-40 STAGG STREET BROOKLYN 6, N. Y. Telefonas: STAgg 2-5938

ČIURLIONIO gegužės 21 d.

Lietuvių tautinio meno ansamblio

ACADEMY OF MUSIC SALEJE
30 Lafayette Ave.,
Brooklyn 17, N. Y.

KONCERTAS

PRADŽIA 7:30 VAL. VAK.

PROGRAMOJE: CHARAKTERINGOS LIETUVIŲ LIAUDIES IR KOMPOZITORIŲ DAINOS
IŠPILDOMOS SOLISTŲ, MOTERŲ, VYRŲ IR MIŠRAUS CHORŲ, PALYDINT LIETUVIŲ
LIAUDIES INSTRUMENTAMS.

RENGIA:
MAIRONIO MOKYKLOS
KOMITETAS

Bilietus iš anksto galima užsisakyti Maironio Mokyklos administracijoj (šeštadieniais),
p. J. Ginkaus krautuvėje, 495 Grand St., Brooklyne, Haven Realty (J. Andriušis) įstaigoj,
87-09 Jamaica Ave. Woodhaven, Darbininko ir Vienybės administracijose.

ATSITIKTINA PROGA NEW YORKE IR JO PLAČIŲ APYLINKIŲ LIETUVIAMS IŠGIRTI
TĄ ANSAMBLI, KURIS IŠAUGO LIETUVOJE, GUODĖ TREMTINIUS EUROPOJE IR
DABAR GARBINGAI SKINA KELIĄ MŪSŲ DAINAI AMERIKOJE.

MIRĖ

JUOZAS BERNATAVIČIUS, 70 m. amžiaus, gyvenęs 64-11 58th Ave., Maspeth, mirė kovo 17 d. Palaidotas kovo 21 d. iš Atsimainymo parapijos bažnyčios į karių kapus Farmingdale, L. I. Vellonis kilęs iš Alytaus apskr. ir Ameriką atvykęs prieš pirmąjį pasaulinį karą. Buvo Vienybės skaitytojas ir rėmėjas, veiklus Maspetho lietuvių draugijose, ypač Piličių Klube. Liko žmona Stella ir dvi dukterys, Genovaitė ir Birutė.

Antosė Pečkaitienė, 67 m. a., mirė kovo 8 d. Palaidota kovo 12 d. iš Apreiškimo parapijos bažnyčios į Šv. Jono kapus. Liko trys sūnūs ir trys anūkai. Laidojo A. Baltrūnas.

Vincas Vilkelis, 51 m. a., mirė kovo 9 d. Palaidotas kovo 19 d. Šv. Kazimiero kapuose. Paliko žmoną, sūnų ir dukterį. Laidojo A. Baltrūnas.

Juozas Zabiela, 72 m. a., mirė kovo 24 d. Palaidotas kovo 24 d. Palaidotas kovo 28 d. iš Angelų Karalienės parapijos bažnyčios į Kalvarijos kapus. Laidojo J. Garša. Laidotuvėse dalyvavo apie 200 asmenų. Vellonis buvo Vienybės skaitytojas. Paliko žmoną Anelę ir daug artimų giminių.

Taigi, visi Vienybės skaitytojai Amerikoje ir Kanadoje kviečiami į talką — užrašykite arba pasiūlykite užrašyti savo draugams bei kaimynams Vienybės už 5 dolerius metams. Laiškai su čekiais bei pasto perlaidomis siųsti: VIENYBĖ, 192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y.

Didesni dividendai priešaky

TOTAL ANTICIPATED DIVIDEND **3 3/4%** A YEAR

Paskutinis Dividendas **3 1/2%** 1 metus

Dividendai išmokami 4 kartus 1 metus nuo depozito dienos

THE *Kings County* SAVINGS BANK

1860-----1960

ŠIMTO METŲ PATARNAVIMAS TAUOYTOJAMS

135 Broadway prie Bedford Avenue
539 Eastern Parkway prie Nostrand Ave.
Member Federal Insurance Corporation

UŽRAŠYKITE SAVO DRAUGUI VIENYBĘ

Ryšium su besiantinančiu deimantiniu jubiliejum, Vienybėi reikalingi nauji skaitytojai. Visi senieji ir naujieji laikraščio skaitytojai, visi nuosirdūs jo būčiai, čia gali puikiai pasitarnauti — užrašydami savo draugui bei pažįstamam Vienybę.

Vienybės prenumerata metams 7 doleriai, bet šiame deimantiniame vajuje naujiems skaitytojams siūloma pasinaudoti nuolaida — tik 5 doleriai metams.

Nauji skaitytojai Vienybėi yra reikalingi dar ir dėl to, kad laikraštis norima leisti kas savaitę 16 puslapių.

Dabur Vienybė gausiai iliustruota, todėl naujai užrašysiu- sieji skaitytojai prašomi atsiųsti savo nuotraukas.

Spauda yra geriausia, tinkamiausia priemonė lietuvių kalbai, lietuviškai kultūrai išlaikyti bei stiprinti Amerikoje. Todėl spaudos platinimas, nuolat gaudiant laikraščiu naujų skaitytojų, šiandien yra ypač aktualus.

Kad Vienybė galėjo pasiekti net deimantinio jubiliejaus, tai irgi ne vieny leidėjų bei redaktorių nuopelnas. Tokio amžiaus laikraštis galėjo pasiekti tik nuolatinių jo rėmėjų bei platinotojų talkos dėka.

Pasinaudokite plačiai žinomos ir gerai užsirekomendavusios firmos patarnavimu siunčiančios siuntinius į SSSR ir Lietuvą

PACKAGE EXPRESS & Travel Agency, Inc.

Licensed by USSR

BROOKLYN, N. Y. - 1530 BEDFORD AVENUE
Tel. IN 7-6465 ir IN 7-7272
NEWARK, N. J. - 312-314 MARKET STREET
Tel. MI 2-1681 ir Bowling Green 9-6992

Per mūsų firmą siunčiami siuntiniai paskyrimo vieta pasiekia trumpiausiu laiku. * Visi muitai apmokami vietoje, mūsų įstaigose. * Prie firmos įstaigų yra krautuvės. * Siuntinių pristatymas garantuojamas 100%. Įstaigos ir skyriai atidaryti kasdien nuo 9 - 6, šventad. ir sekm. nuo 9 - 4.

MŪSŲ SKYRIAI

78 SECOND AVENUE NEW YORK 3, N. Y. ORegon 4-1540	11601 JOS. CAMPAU AVE. DETROIT 12, MICH. TOWnsend 8-0298	651 ALBANY AVENUE HARTFORD 6, CONN. CHapel 7-5164
832 NORTH 7th STREET PHILADELPHIA 23, PA. WAlnut 3-1747	107 SO. VERMONT AVE LOS ANGELES 4, CALIF DUnkirk 5-6550	241 N. ASHLAND AVE CHICAGO 22, ILL. HUmboldt 6-2818

Norėdami gauti daugiau informacijų reikalaukite mūsų firmos katalogą.

BARAS IR RESTORANAS

JULIUS DAUGMAUDIS, Savininkas
STIKLINIS BARAS. VIENA GRAŽIAUSIŲ UŽEIGŲ.
273 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-9533

PRENUMERUOKITE VIENYBĘ IDOMIAUSIĄ LIETUVIŲ SAVAITRAŠTĮ!

VIFNYBĖ KVICIA naujus skaitytojus dabar prenumeruoti laikraštį.

SPECIALI NUOLAIDA visiems dabar užsiskantiems \$5.00 1 metus.

PRENUMERATAS su pinigais prašome siųsti

VIENYBĖ
192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

D. KLINGA

VERTĖJAS IR TAKSŲ PILDYTOJAS

337 UNION AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas EVergreen 4-1232

TAUTIEČIAI!

Pasinaudokite proga ir pasiūskite dovanų savo artimiesiems į LIETUVĄ. Šiam tikslui Jums sąžiningai ir daug pigiau, negu kur kitur, patarnaus:

LITHUANIAN TRADING COMPANY ATSTOVAS

JONAS DAUGIRDAS

337 UNION AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EV 4-1232, EV 7-4940 Reikalaukite katalogų

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI

(vairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

REPUBLIC Wine & Liquor Store

MARIJONA JOKUBAITIS
ir JURGIS JOKUBAITIS

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

Winter Garden Tavern Inc.

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)
Telefonas: EVERgreen 2-6440

Sale vestuvėms ir kitokioms
pramogoms. Geriausias lietuviškas
maistas prieinamomis kainomis.
POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

Arlington RESTAURANT

LIETUVIŠKAS MAISTAS

COCKTAIL LOUNGE, DINING, DANCING, CATERING
HALL FOR ALL OCCASIONS

385 ARLINGTON AVENUE at HALE AVENUE
Under BMT Jamaica Line - Norwood Avenue Station
Phone: TAYlor 7-9842 ONA ir JONAS VALAIČIAI

Didžiausia paminklų gamybos
įmonė Chicagoje

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

HAROLD E. NELSON
Prezidentas
3914 WEST 111th STREET
CHICAGO, ILLINOIS
(Prie Šv. Kazimiero kapų)

Telefonas: BEDcrest 3-6335
KALBA LIETUVIŠKAI

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI - PHILADELPHIA, PA. -

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEWey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POlar 5-4110

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA

831 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVERgreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
483 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVERgreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

MATHEW P. BALLAS ALB. BALTRUNAS-BALTON
Direktorius Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STAgg 2-5043

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVIČIUS, Direktorius
410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. STAgg 2-4409

FORGIONE FUNERAL HOME

ANTHONY FORGIONE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
9 STAGG STREET BROOKLYN 6, N. Y.
Vėsinamos Kopyčios Tel. EV 8-8331 ir EV 7-3293

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

PARDUODAMAS

keturių aukštų šešių šeimynų
mūrinis namas bišniškoje sek-
cijoje Brooklyne. Geros pajam-
os. Su visais moderniais įren-
gimais. Prieinama kaina. Dėl
smulkmenų kreiptis: tel. STAgg
2-4409.

REIKALINGAS

Namo prižiūrėtojas (superin-
dent) Flatbush rajone. 3 kam-
bariai su patogumais ir gera
alga. Tuojau telefonuoti:
CLOverdale 1-8409.

DABAR JŪS GALITE aplankyti savo gimines LIETUVOJE

ir kitas U.S.S.R. vietas
pavieniai ir grupėmis.
Tūkstankiai pasitenki-
kusių lankytojų sako
apie darbingumą
Cosmos Travel Bureau
Inc., New York
kuris tvarkė jų keliones
į įvairias Sovietų Są-
jungos dalis.

Mes padėdam Jums
sutvarkyti vizų ir
kelionių reikalus.
Informacijų dėl vizų
reikalavimų ir rezerva-
cijų, prašome rašyti ar
kreipkitės

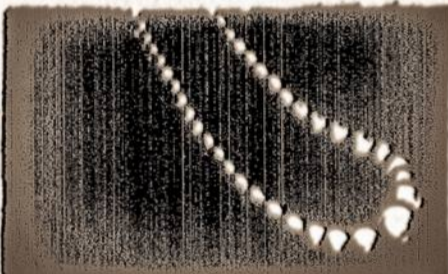
Cosmos Travel Bureau, Inc.

45 WEST 45th STREET
NEW YORK CITY, N.Y.
Tel. CI 5-7711
COSMOS padeda keliau-
tojams jau nuo 1898.

GENUINE

Amber

GEM OF THE AGE

GINTARAS LIETUVOS AUŠKAS

Įvairiausios gintarabės
dovanos vyrams ir moterims
prieinamomis kainomis.

Užsakoma per paštą.
AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
Jackson Heights, N. Y.
Tel. HA 9-4835

Pasiekiamas auto iki 31
Ave. Northern Blvd. IND
subway iki Roosevelt Av.
IRT iki 74 St. Port Bus
iki 31 Avenue.

Apie SLA 75 kp.

(Atkelta iš 2 psl.)

pelno liko \$24.50. Šiomet irgi
bilietų parduota šimtas su vir-
šum, pelno liko \$56.15. Kuopos
veikėjai nepavargsta, kaip nuo-
moniauja Vl. Bakūnas. Parengi-
mai jau kelintas metas apmoka
kuopos išlaidas ir skiriamos
aukos įvairiems lietuvių bend-
riesiems kultūros ir politikos rei-
kalams, visiškai nereikalaujant
iš narių jokių mokesčių.

Korespondencijoje minima
M. Aftukienė iš Los Angeles iš-
vyko, bet ji tebėra 75 kuopoj. Ir
teisės ir pareigos (visa Susivieni-
ji ne viena, daugiau yra tokių
kuopos narių, kurie ne Los An-
geles mieste gyvena. M. Aftu-
kienė darbiškai veikėja, bet ko-
respondentas be reikalo savo
fabrikuotu juoku bando iš jos iš-
patauti, sakydamas, kad be jos
faktų, nori SLA pasitarnauti,
nebuvo kam net metinio paren-
gimo surengti. Galėtų jis peikti,
tame parengime ir nedalyvavęs

sakyti, jog šis metinis parengimas
buvo ne jo skoniui, bet rašymas,
jog kuopa nesurengė metinio pa-
rengimo - aplenkimas tiesos.

Taipgi jis rašo, jog kai kurie
kuopos veikėjai esą per daug už-
siėmę Susivienijimui visai sveti-
ma "politika." Pagal Vl. Bakūną
išeitų, jog yra kažkoks matas,
lyg veikėjai tiek tiek galėtų už-
siimti Susivienijimui svetima
politika, tik negerai, jei per-
daug. Tai jo išmisias.

SLA tikslai, veikla, narių
teisės ir pareigos (visa Susivieni-
jimo politika) išdėstyta organi-
zacijos konstitucijoje. Čia ne-
pastebėta, kad koks narys ar
veikėjas užsiimtu Susivienijimui
svetima politika. Jei Vl. Bakū-
nas turi tos svetimos politikos
patauti, sakydamas, kad be jos
faktų, nori SLA pasitarnauti,
tegu malonėja faktus ir aprašyti.
K. JANUTA

SLA 75 kp. fin. sekretorius

Al's T. V. Service

ALBERT J. MISIŪNAS, Savininkas
TAISOMA TELEVIZIJA, RADIJAS IR HI - FI
Darbas Garantuojamas Priimama iki 10 v. v.
101-23 112th STREET RICHMOND HILL 19, N. Y.
Telefonas: VIRginia 6-6895

LIETUVIŲ NAUJAI ATIDARYTAS 60th STREET BAR

Restoranas - Cocktail Lounge
60-02 COOPER AVE. BROOKLYN 27, N. Y.
(Trikampis: 80th Ave. Cooper Ave. ir 60th St.)
Telefonas: EVERgreen 2-9086
ALFONSAS VOLODKVIČIUS, SAV.
Importuoti ir vietiniai gėrimai
Draugiškas patarnavimas.

STUKAS

126 WHITE ST. PHILADELPHIA
WAVERLY 6-3325

SIUNTINIAI SIUNČIAMI Į SOVIETŲ RUSIJĄ

UKRAINA, LIETUVA, BALTGUDIJA, LATVIJA, ESTIJA IR KITAS RESPUBLIKAS
Pasinaudok patikimu krovačiu ir greitu mūsų firmos patarnavimu.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., Inc.

135 WEST 14th STREET
NEW YORK 11, N. Y.

141 Second Avenue
NEW YORK CITY
Tel. GRamercy 5-7430

332 Fillmore Ave.
BUFFALO 6, N. Y.
Tel. MOhawk 2874

39 Raymond Plaza W
NEWARK, N. J.
Tel. MARKET 2-2877

Mūsų didžiulė ir patikima firma yra patarnavusi tūkstančiams klientų, visus geriausiai pate-
kindama. Mūsų firma 100% garantuoja siuntinių pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas
laikė 48 valandų ir adresatą pasiekia per 6 - 7 savaites (oro paštu laike - 12 dienų). Mūsų
raštinės yra didelis pasirinkimas pirmos rūšies produktų. Prašykite mūsų nemokamo katalogo
su visomis informacijomis apie muitą ir persiuntimą.

Atdara kasdien nuo 9-6; Sekm. nuo 9-4. Licensed by USSR
Tel. CHelsea 3-2583

MŪSŲ SKYRIAI -

11339 Jos Campau
DETROIT 12, MICH.
Tel. TOWnsend 9-3980

308 W. Fourth Street
BOSTON 27, MASS.
Tel. ANDrew 8-5040

132 Franklin Ave.
HARTFORD, CONN.
Tel. CHapel 3-4724

2134 W. Chicago Avenue
CHICAGO 22, ILL.
Tel. DICKens 2-8232

632 W. Girard Ave.
PHILADELPHIA 23, PA.
Tel. WALnut 5-8878

900 Literary Rd.
CLEVELAND 13, OHIO
Tel. TOWER 1-1461

VIENYBĖ

Pranas Lapė, plačiai žinomas dailininkas, Almus Art Gallery, 77 Steamboat Rd., Great Neck, L. I., parodai išstato paskiausius savo darbus. Paroda atidaroma balandžio 3 ir tęsis iki balandžio 25. Bus atdara kasdien nuo 2 iki 5 val. p. p., išskyrus pirmadienius.

B. Kulys, K. Kepalas, J. Zarauskas, V. Padvarietis ir K. Budvytis sudaro naująją Lietuvos Bendruomenės New Yorko apylinkės valdybą.

Kpt. V. Milčius, Vienybės skaitytojas, siunčia linkėjimus iš Martinique salos. Kapitonas Milčius rašo, kad netrukus prasidės jo dviejų mėnesių atostogos, ir ta proga jis atvyksta į New Yorką.

T. Vallius iš Toronto ir Sandros Zipkuvienės iš Baltimorės dailės paroda Almaus galerijoje (Great Necke) prasidės tuojau po dailininko Prano Lapės parodos.

R. Nark, žinomas draudimo kompanijos agentas, siunčia linkėjimus iš Corpus Christi, Texas, kur jis dabar atostogauja.

Alf. Mikulskis, Čurlionio ansamblio vadovas, buvo atvykęs iš Clevelando dalyvauti prof. Juozo Žilevičiaus atsisveikinimo vakare, įvykusiame pereiną šeštadienį, Elizabeth, N. J.

Dr. St. Laurens, šveičius, dabar yra Alg. Salčiaus partneris Almaus meno galerijos biznyje Great Neck, L. I. Dr. Laurens yra vedęs Gražiną Elisonaitę, prof. Jurgio Elisono dukterį.

J. Sluzda iš Glenbrook, Conn. prašo pranešti, kad jo padėkoje, peritos savaitės Vienybėje, buvo apleista poros asmenų vardai, dr. Savak ir Philipse su žmona. Atsiprašome.

Petras Katinas, vienybietis, žinomas Brooklyno veikėjas, savo atostogas praleido Miami Floridoje. Šiomet Floridoje jis išbuvo net pusketvirtos savaitės.

Lionė Juodytė Mathews, žinoma solistė, neseniai savo vyrui Aleksandrui padovanojo gražią septynių svarų ir trijų uncijų dukterį kuriai duotas Janinos Aleksandros vardas. Motina, kuri šią savaitę grįžo

Povilas P. Dargis, SLA prezidentas, ši penktadienį organizacijos reikalais atvyksta iš Pittsburgho svarbiai konferencijai.

Armas Vencius su žmona ir vaikai atvyko iš Vakarų apylinkės atvykti tėvų, daktaro ir Viktorijos Vencių.

Korp. Neo-Lithuania, gegužės 7 d. rengia Pavasario Šventę, kuri įvyks Festival salėje, New Yorke.

K. B. Kraučionas, ilgametis Vienybės bendradarbis, neseniai su žmona Miami, Floridoje, minėjęs savo vedybų aukštinę sukaktį, siunčia linkėjimus draugams Brooklyne. Kraučionas, kuriam dabar eina 78 metai, ateinančią vasarą žada aplankyti New Yorką.

M. Kižytė, A. Varnas, A. Kumskis ir kiti lietuviai demokratai - viso apie 20 asmenų, dalyvavo Demokratų partijos suvažiavime būsimajai rinkimų programai nustatyti. Suvažiavimui, kuris įvyko Detroite, pirmininkavo Michigano gubernatorius Williams. Dalyvavo visų žymesnių tautinių grupių atstovai. Be to, konferencijoje dalyvavo New Yorko meras R. Wagneris, senatorius Kennedy ir daugelis kitų žymių Amerikos politikos veikėjų.

Zigmas Kungys, keletą metų studijavęs medicinos mokslus Vokietijoje, pereiną antradienį grįžo į New Yorką. Paviešėjęs pas savo draugą Vytautą Maželį, Kungys išvyko į Chicagą.

DEŠINĖJE: Prof. Juozas Žilevičius su soliste Janina Liustikaitė savo atsisveikinimo vakare, įvykusiame pereiną šeštadienį, Elizabeth, N. J.

V. Mažello nuotrauka

JAUNIMO LITERATŪROS KONKURSAI

AKADEMINIS SKAUTŲ SAJŪDIS, norėdamas paskatinti jaunimą domėtis lietuviška literatūra, ugdyti ir įieškoti naujų literatūros talentų, skelbia JAUNIMO LITERATŪROS KONKURSAI.

Laimėtojams skiriamos šios premijos: 1. Už geriausią prozos kūrinį - 150,00 dol. 2. Už geriausią poezijos kūrinį - 150,00 dol. 3. Už geriausią prozinį rašinį - 150,00 dol.

Prozos kūrinys gali būti apysaka, feljetonas, trumpa novelė ar kitas prozos veikalas, savo esme priklausąs grožinei literatūrai. Netrumpesnis kaip 2,000, bet neilgesnis kaip 8,000 žodžių.

Poezijos kūrinys gali būti eilėraštis ar jų grupė, arba poema epinio, lyrinio ar humoristinio žanro, netrumpesnis kaip 200, ir neilgesnis kaip 1,500 žodžių.

Prozinis rašinys turi būti neilgesnis kaip 4,000 žodžių.

Autoriaus užduotis: originalus minčių dėstymas apie kurį nors lietuviškos kultūros ar visuomenės pasireiškimo būdą.

Premijuoti rašiniai visų pirma bus atspausdinti MŪSŲ VYČIO zurnale. Vėliau jie galės būti kartojami kitoje spaudoje.

Jury Komisijos sąstatas: Pirmininkas - Dr. Henrikas Lukaševičius, nariai - rašytojai: Nelė Mazalaitė, Stepas Zobaras, Leonardas Žitkevičius ir Romas Kezys.

Konkurse gali dalyvauti lietuviai visokių pažiūrų (išskyrus komunistinių), priklausą bet kokiam jaunimo organizacijai. O U. S. A. Rašiniai gauti po 1960 m. rugsėjo 15 d. nebus Jury Komisijos vertinami.

PRAMOGOS IR SUSIRINKIMAI

Lietuvių Sporto Klubu nepaprastai susirinkimas saukiamas balandžio 3, sekmadienį, 6 val. p. p. Lietuvių Atletų Klubu patalpose. Susirinkusieji turės spręsti svarbius klubo ateitį liečiančius klausimus. Privalo dalyvauti visi, kurie įdomausi tolimesne klubo veikla.

KLUBO VALDYBA

Balandžio 3, sekmadienį, 12 val. 30 min. Apreiškimo parapijos salėje, įvyksta Lietuvių Skautams Remti organizacijos susirinkimas.

Vadovaujamas šiai organizacijai Komitetas nuoširdžiai kviečia dalyvauti ne tik skautų tėvus, bet ir visus patriotiniai nusiteikusius lietuvius, kuriems rūpi lietuviškos išlaikymas mūsų priaugančioje kartoje. Įvertinkime skautų gražius siekimus, jų patriotinius darbus ir gausiau atsilankykime į susirinkimą mūsų jaunimo rėmimo klausimams aptarti.

A. J. S.

Sviesos-Santaros Filisterių skyrius New Yorke, balandžio 10 d. Baltijos Laisvės Namuose, rengia paskaitą. Pradžią 5 val. p. p.

VIRŠUJE: Vaizdas ir prof. J. Žilevičiaus atsisveikinimo vakaro Elizabeth, Nuotraukoje: Alf. Mikulskis (kalba) iš Clevelando, solistė Janina Liustikaitė, prof. J. Puzinas, konsulas A. Šimutis, vakaro garbės svečias prof. Žilevičius, dr. S. Petrauskas, Vladas ir Izabelė Dilia ir kiti.

lojalumą Lietuvai ir jos kultūrai, nevyresni kaip 30 metų.

Kūrinių temų pasirinkimas yra laisvas.

Rašiniai turi būti pasirašyti slapyvardžiu, o atskirame vokeri turi būti nurodyta autoriaus pavardė, vardas, adresas ir gimimo data.

Rašinius siųsti Jury Komisijos Sekretoriui Romui Keziui, 130 Hendrix St., Brooklyn 7, N. Y., U. S. A. Rašiniai gauti po 1960 m. rugsėjo 15 d. nebus Jury Komisijos vertinami.

VIENYBĖ, 1960 m. balandžio 1 d.

Netikėtai mirus

VITALIUI BUKŠNAIČIUI,

jo tėvams Pranciškai ir Pijui Bukšnaičiams
žmonai Onai, sūnui Ričardui ir giminėms
nuliūdimo valandoje gilią užuojautą reiškia

NEW YORKO LIETUVIŲ SPAUDOS KLUBAS